

BRASSÓI LAPOK

SZERKESZTŐSÉG, KIADÓHIVATAL, NYOMDA
BRASSÓ, KAPU-UTCA 64-66. SZÁM

POLITIKAI NAPILAP

TELEFONSZÁMOK: SZERKESZTŐSÉG 177 és
677 SZÁM — KIADÓHIVATAL 52 és 677 SZÁM

ELŐFIZETÉSI DIJAK: Brassóban egy hóra 70 lej
negyedévre 180, félévre 360, egy évre 630 és 10 lej házbeszítési
díj. — Vidékre postai küldéssel 80, 220, 420 és 800 lej
Külföldre negyedévre 370, félévre 720, egész évre 1400 lej

FŐSZERKESZTŐ
SZELE BÉLA dr.

HIRDETÉSEKET Brassó kivételével kizárólag a PUBLI-
CITÉ RADOR BUKAREST, Sírada Berthelot No. 1., vagy annak
Hókjai vesznek fel. APRÓHIRDETÉSEK közvetlenül a kiadóba
küldendők vagy bármelyik bizományosunk útján is feladhatók

Két szép szó

hangzott el a liberális párt értekezletén: szolidaritás és közérköcs. Az első Bratianu miniszterelnök ejtette ki, de nem igen kaptak utána. A másikat a kamara alelnöke, de alig támadt visszhangja.

A miniszterelnök fontosnak tartja a szolidaritást, de csak házi használatra. Az ő nagy politikai családjának a tagjai tartanak össze, a többi mellékes. Aljának mögötte egységesen, menjenek utána árkon-bokron keresztül, szavazzanak meg mindent, amit elbük lálal a kormány és fujják kórusban az ő dicsőségét. Ez a Bratianu-féle szolidaritás. Arról, hogy az állam fentartó és tápláló erői között állandósuljon egyensúlyos összhang, hogy Románia valamennyi népe, közös célban, közös akarattal, a munka és jólét, jog és szabadság légkörében érezzék szolidaritást, már nem szól a kormányelnök. Pedig enélkül hiábavaló minden dikció és minden erőfeszítés. Az országnak van szüksége szolidaritásra és nem a többségi pártnak és Bratianunak az országhoz kellene ezt a nagy szót intéznie, s nem a pártjához.

De ha tán a pártegység arra volna szükséges, hogy ezáltal a kormány nemzetboldogító törekvései a többség céltudatos támogatásával biztosabban valósulhassanak meg, akkor a kormánynak valóban bölcs, igazságos és hasznos reformokkal kellene a jelszót alátámasztania. Az a politika, melyet a kormány idáig folytatott, magának a könnyű hálandóságu és készséges lojalitású liberális pártnak az elismerését és bizalmát sem nyerte meg. Árnyalatok és hullámok vannak a párt körében, melyek elégedetlenségnek és nyugtalanságnak is mondhatók. Az erdélyi és bányai liberális képviselők egyfelől, a regábeli szervezkedők és memorandumozók másfelől az eddiginél, a mostaninál és a kormány részéről várhatónál különben akarnak. Akiknek szemük van a látásra, fülük a hallásra, orruk a szaglásra, nyelvük az izlésre és tapintásuk, a közhangulat kiérzékelésére, azok tapasztalták, hogy a kormány szabadelvű politikája nem szabadelvű, reformjai nem reformok, sikerei nem valódiak, érdemei hamisak és mondvasználtak. Azok tudják már, hogy a csillogó felszín alatt súlyos, sőt végzetes bajok vannak, melyeket ép a kormányzat elbizakodott sága és felületessége növelt meg, s amelyeket a legtökéletesebb pártszolidaritás sem tehet már jóvá.

Ellenben a másik szép szó, ami a pártban elhangzott, s amit nem kisebb ember mondott ki, szemben a miniszterelnökkel, mint a kamara alelnöke, a közérköcs, s ez már valami. Ez a szó: közérköcs a párt szolidaritással szemben olyan mint a sas a töviszúró gébics-csel, mint a pálmafenyő a galagonyabokorral szemben. Ez egy megütött hang, ami nemcsak szépen hangzik, de mond is valamit, sőt sokat mond és nemcsak visszafelé, hanem előre is és nemcsak a szabadelvűpártnak, hanem a kormánynak is, sőt az egész nemzetnek is.

A közmorál követelése egyetlen párttal és fórummal szemben sem olyan aktuális, fontos és figyelemreméltó, mint a liberális kormányfőval szemben, s ha ezt ép abból a pártból harsogják hozzá,

melyet szolidaritásra szólít fel, akkor kétszeresen, sőt sokszorosan jelentőssé válik.

Ez a szó a pártszolidaritással szemben a felébredt lelkiismeretnek és a közérdek komoly feltésének a jele. Erköcs nélkül nincs egészséges kormányzás és egészséges kormányzás nélkül nincs virágzó ország.

Az ország népeinek szolidaritása a

Csüggedés a kormánypártban a fuzió miatt

Bratianu Jonel megpróbál lelket verni a liberálisokba — Liberális képviselő, aki közéleti tisztaságot követel

BUKAREST. (A Brassói Lapok tudósítójától.) A fuzió hírek, amellyekkel telt van a politikai élet atmoszférája, tagadhatatlan rémületet, sőt valóságos csüggedést keltett a liberális táborban. A csüggedés kétségtelen jelei nyilvánultak meg már tegnapelőtt, úgy, hogy Bratianu Jonel miniszterelnök jónak látta új reményt csepegtetni a liberális hívekbe, akik közül már igen sokan, főképen azok, akik szeretnek a husosfazék körül melegedni, már a sülyedő hajóról való menekülésre gondoltak.

A miniszterelnök értekezletre hívta hál a többség tagjait a parlament épületének egyik bizottsági termébe, hogy a rá nézve kedvezőtlen közhangulatot megpróbálja megváltoztatni és a meghívókat azzal küldte szét, hogy ezen az értekezleten a közigazgatási reform direktíváit ismerteti a liberálisokkal.

Nem is kell mondani, hogy a közigazgatási reformjéről nem sok szó volt a keddi esti értekezleten. Amit erről mondott a miniszterelnök, az csak annyi volt, hogy a reform megszavazásának sürgős voltát ajánlotta figyelmébe ingadozó híveinek. Ezután szinte minden átmenet nélkül csapott át az érdekesebb, a liberális kormány életbevágó kérdésére, s azt mondotta, hogy bízik a liberális párt szolidaritásában. Az ellenzéki pártok fuzionálnak, ez azonban — mondotta — a miniszterelnök — nem jelenti azt, hogy Romániában a politikai helyzet megváltozott, s ha az ellenzék bármilyen kombinációban fuzionálna is, a helyzet nem is fog valószínűleg. Egyébként — türelmetlenkedett a miniszterelnök —

az egész fuzió nem egyéb komikus játéknál.

— Büszke vagyok, hogy olyan pártnak vagyok az elnöke, amely egyedül képes reális munka elvégzésére, s amelynek egyetlen, de igazi főerőssége a szolidaritás. Remélem — fejezte be beszédét a pártbomlástól rettegő kormányelnök, — hogy ez a szolidaritás nem fog csorbát szenvedni.

Ennyi mondanivalója volt Bratianunak a fuzióról, anélkül, hogy egy szóval is okát adta volna, hogy miért tartja komikus játéknak a fuziót és miért állítja, hogy a politikai helyzet a különböző készülődő fuziók ellenére is változatlan maradt?

A miniszterelnök szavai láthatólag nem igen elégitették ki liberálisokat, s a hangulat még alább szállt, mikor Grboviceanu Petru, a kamara alelnöke emelkedett szólásra, s azt kérdezte a miniszterelnöktől,

haza javának előmozdítására, aminek alapfeltétele a törvényesség és szabadság, s a közéletben állandósuló erkölcs, a minnek a rend és igazságosság roppant értéket jelentenek egy nemzet sorsában. A liberális kormányzatnak, sajnos, egyik hez sincs érzéke. Más pártoknak és más embereknek kell jönniök, hogy a kettő diadalmasan uralja Románia jövőjét.

hogyan képzei a szolidaritást akkor, amikor a közéleti erkölcs gyenge lábon áll?

Mindenekelőtt arról kell gondoskodni, hogy helyreálljon a közéleti tisztaság, s ezért minden téren a legszigorubb ellenőrzést kell életbeléptetni, s az erkölcs-telen hivatalnokokat szigorúan megbüntetni.

Példaképen megemlíti Francunak a brassói vasúti kerület igazgatójának esetét, aki bűnössége ellenére nem kapta meg büntetését. Ez az eljárás alkalmas arra, hogy a liberális rendszeres erkölcsi iránt a közvéleményben kételyeket támasszon.

Bratianu Jonel

izgatott hangon válaszolt

Grboviceanunak, s kijelentette, hogy a Francu-ügyet nem ismeri, de tanulmányozni fogja, s amennyiben Francu büntetésre méltó, szabad folyást enged az igazságszolgáltatás menetének.

Még Negura vaslui képviselő vette védelmébe a liberális kormányzatot és vele együtt Francut és azzal érvelt, hogy ha Grboviceanut megkérdeznék, hogy melyek a Francu ellen hangoztatott vádak, egészen biztosan nem tudott volna bizonyítékokkal alátámasztott választ adni. Viszont őrizkedtek attól, hogy Grboviceanunak ezt a kényes kérdést feltegyék.

Az értekezletről maga a miniszterelnök is érezve ezt, nagyon lehangoltan távozott, ment a szenátorok értekezletére, hogy ott újból elmondja, mennyire komikus játéknak tartja a fuziót. Itt már türelmesebb hallgatósága volt, nem emlegették a közéleti tisztaságot.

Tilos lesz eladni az agrárreform útján kapott földeket

BUKAREST. (A Brassói Lapok tudósítójától.) Köztudomásu, hogy az agrárreform útján földhöz juttatott új tulajdonosok igen gyakran adják el az így nyert földterületeket. A minisztertanács elhatározta, hogy sürgősen törvényt hoznak, amellyel tiltják a kiadatlás útján nyert földek eladását. Az így területek a teljes megváltási ár befizetése után öt évnél előbb nem lesznek eladhatók. Ezen kívül a tervezett törvény szerint az államnak meglesz az elővételi joga a földekre, amelynek értelmében e területeket visszaválthatja, hogy a vidékbeli mezőgazdasági munkásoknak bocsássa rendelkezésükre.

A lej Zürichben nyitáskor 2.72 és fél

Dunai konföderáció vagy német-osztrák unió?

Ausztria a népszöv. iségi ellenőrzés befejezése után aktív külpolitikát akar vezetni

BÉCS. (A Brassói Lapok tudósítójától.) Zimmermann diktátor ugyan nem mutat nagy hajlandóságot arra, hogy belátható időn belül távozzék helyéről és a népszövetséget megbízóját ezért állandóan úgy informálja, hogy Auszria ellenőrzését nem lehet megszüntetni, mivel a szanálás eredményes befejezése még mindig nincs biztosítva, mindazonáltal az osztrák politikai pártok máris foglalkoznak avval, minő magatartást tanúsítsanak ha Auszria visszanyeri politikai mozgási szabadságát. A szociáldemokraták számára ez nem nagy probléma, legjelentékenyebb vezetőik Bauer Ottó dr. már több ízben kifejtette, hogy az első adandó alkalommal Ausztriának végre kell hajtania a csatlakozást Németországhoz. A szocialisták az uniót úgy politikai, mint gazdasági célszerűségnek mit kívánják. Tény az, hogy az igen kicsinyre szabdalts és legjelentékenyebb ipari vidékeiktől megfosztott Ausztria az egymással konkuráló dunai államok közé ékelve nem valami nagyon életképes és valóban csak a külföldi segítségnek és a váltakozó kormányok ügyes lavírozásának tulajdonítható, hogy mindeddig felszínén tartotta magát. A rendes viszonyok visszatérése után, amikor minden állam immár magára lesz utalva, Ausztriának feltétlenül léteérdeke, hogy csatlakozzék egy hatalmasabb birodalomhoz és kézenfekvő, hogy elsősorban Németország jöhet számításba. Politikailag viszont azért kívánják a szocialisták a Németországgal való uniót, hogy az erősen köztársasági Bécs, a meglehetősen radikális osztrák munkásság és a neutralizált parasztság ellensúlyozza a reakciós porosz és bajor főrékvéseket a német birodalom keretén belül. Az Ausztriával kibővült Németország többsége ugyanis feltétlenül a köztársaság platformján állanak. A szocialisták számára tehát nem nagy probléma, hogy milyen orientációt kezdjenek a kontroll befejezése után. Annál kényesebb helyzetben vannak a jelenleg kormányon levő szövetke-

zett polgári pártok a keresztényszocialisták és a nagynémetek.

Az utóbbiakkal, a nagynémetekkel könnyebben végzhetünk. A nagynémet néppárt a pángyermán eszme reprezentánsa és nacionalista okokból a Németországhoz való csatlakozás propagátora. Jelenleg megalkudva a kényszerítő körülményekkel elfogadta a népszövetség ellenőrzését, és segíti a keresztényszocialistákat, akiknek egyedül nem lenne többségük a parlamentben. A nagynémet néppárt vezetői azonban több ízben hangsúlyozták, hogy ezért pártjuk nem mondott le az alapvető programjából, a Németországhoz való csatlakozás végrehajtásáról, és mielőtt ez lehetővé válik, a nagynémet néppárt akár jelenlegi szövetségesei, a keresztényszocialisták ellenére is megkezdte a harcát a csatlakozás érdekében. Így tehát a külpolitikai orientáció a viszonyok változása után könnyen egy táborba terelheti a szociáldemokratákat és a nagynémeteket, Ausztria legreakciósabb parlamenti pártját.

Mindent összevéve a parlamentben, de az országban is még mindég nagy többsége van a Németországhoz való csatlakozásnak. Hiába igyekezik Seipel exkancellár népszerűsíteni a dunai konföderáció gondolatát, mivel ez a csoportosulás inkább megfelel a Habsburgok vágyainak, az osztrák nép csakis az európai helyzet tisztulására és a kontroll megszűnésére vár, hogy azután újra meginduljon a harc a Németországhoz való csatlakozás érdekében. Egy pillanatig sem lehet kétséges, hogy a normális viszonyok visszatérése után, amikor a nagyhatalmak már nem terrorizálhatják Németországot, Ausztria a csatlakozást valóban végre fogja hajtani. Ilyen körülmények között Ausztriát illetőleg a dunai konföderáció egyre felbukkanó, de mindannyiszor sietve megcáfolt terve máris megilusultnak tekinthető.

SZ. P.

Pasicsék és a „felszabadított” muzulmánok

Amikor Pasics a népszövetségtől kér védelmet a kisebbségek ellen

Beigradi levél

BELGRAD. (A Brassói Lapok tudósítójától.) A háború alatt és a háború után a kis balkáni államokat, főképen pedig Szerbiát elfogta a felszabadítási láz. Pasics, a hosszuszakállú miniszterelnök volt az, aki tele szájjal hirdette, hogy az osztrák-magyar elnyomás alól fel kell szabadítani mindenkit, a bánági svábot, a boszniai muzulmán, a horvátországi horvátot és szlovént, s még a déli magyarországi magyart is, hogy ne nyögje azt az átkozott osztrák elnyomást.

A háború befejeződött, és Pasics ur álma, a felszabadítás, megtörténhetett. Ne beszéljünk itt arról, hogy milyen a formája ennek a híres felszabadításnak, eléggé ismeretes a bánági németek helyzete, a jugoszláviai magyarok elnyomása, nem is beszélve a horvátokról, akikre most a választások idején a radikális kormány jóvoltából ugyancsak rájár a rend.

A muzulmánok eddig dédelgetett kedvencei voltak a jugoszláv kormánynak. A háború utáni első években még hálásoknak is mutatkoztak Pasicsék iránt a felszabadítás nagy művéért, nem azért, mintha nagyon meglettek volna elégedve a radikális kormánnyal, hanem mert a boszniai muzulmánok már ilyen természete, fanatikus, meg aztán a boszniai hegyek között sohasem voltak igényel, főképen pedig politikai igényei nem voltak.

Radicsék akciója azonban, amelynek híre elhatolt a komor boszniai hegyek közé is, meg aztán az Oroszországtól kiküldött bolsevik ügynökök felrúzták tunyáságukból a fatalista muzulmánokat, s néhány hónap óta erős mozgolódás észlelhető közöttük. Ez a mozgolódás a legalkalmatlanabb időben jött a radikálisoknak: a választások előtt, úgy, hogy Pasicsnak most már velük szemben is az ugynevezett erőyes, sőt radikális fegyverekhez kellett nyulni.

A „felszabadított” muzulmánokkal szemben azonban Pasicsék obligója sokkal nagyobb volt, mint akár a bánági magyarokkal és németekkel szemben, hiszen a szerajevói eset, a vidovdani eset 1914-ben elsősorban a bosnyák testvérek felszabadítása érdekében történt. A radikális kormány tehát jónak látta a muzulmánok ellen elkövetendő összes bűnökért már jó előre a kezeit mosni.

Néhány nappal ezelőtt ugyanis kiderült, hogy Pasics még a múlt év decemberében memorandumot küldött a népszövetségnek, amelyben rossz diák módjára beárulja a muzulmánokat, akik — mondja a memorandum — nem viselkednek a szükséges lojalitással az államnak a fennálló rendje iránt, amelyben élnek. A memorandum hangjából — bár ezt Pasics sem meri nyíltan kimondani, — kiérzethető a figyelmeztetés a népszövetség felé, hogy ha majdan a muzulmánok panasszal jönnek a népszövetséghez a kormány bizonyos ténykedései miatt, nem kell rájuk hallgatni.

Ezzel Pasicsék nyíltan elárulták, hogy a választások ideje alatt nem igen szándékoznak keztűs kézzel bánni a muzulmánokkal.

Azonban indiszkrécio történt: a muzulmánok megtudták, hogy Pasics árulkodott rájuk és most egy csomó bég aláírásával átírat ment Pasicsékhoz, azzal a cseppel sem alázatos kérelemmel, hogy a kormány hozza szöszterinti szövetségben nyilvánosságra a népszövetséghez intézett memorandumot, s egyben arra is kéri Pasicsot, mondja meg, hogy az eddig testvérnek valót moszlimok miért lettek most, a választások előtt „nemzeti kisebbséggé”?

A radikálisok egyébként igen kevés kiállításal mennek a választási küzdelembe. Kormánykörökben egészen jól tudják, hogy tiszta választás esetén alig négy-öt radikális jut be a parlamentbe, nem tiszta választás esetén legfeljebb százhusz-százharminc. Pedig a jugoszláv parlamentnek háromszázötven öt képviselője van és így a Pasics-kormány kétfelén lesz még a nem tiszta választáson is tulmenni: a legdurvább erőszakhoz fogva modni. S ahogyan Pasicsékát ismerik: sokra, sőt minire képesek.

LONDON. A Star jelentése szerint Fehér Zennelint iszt, aki a Z. III. leghísebb vité Amerikába, most Londonban Chicago-New York-Hamburg közötti rendszeres légi összeköttetésről tárgyal.

Megkezdődik a csonka vármegyék vagyonának a felosztása

BUKAREST. (A Brassói Lapok tudósítójától.) A mai napon kezdte meg a belügyminiszterium a csonka vármegyék vagyonának leltározási munkálatait. A belügyminiszterium ezzel Romániát gyakorlati utra viszi és a magyar állam által jogerőre emelt egyezményt, mely szerint a magyar területeken maradt megyerészeknek egyenlő arányban kijáró központi vagyont a lehetőséghez képest kielégítő módon felosztja.

A felosztás az 1918. október 31-iki leltár szerint történik meg; azonban ott, ahol ebben az időben még nem állott a hatóságok rendelkezésére a leltári felvétel, ott a jelenlegi viszonyoknak megfelelően történik meg a felosztás. Járásonként, városokként, vagy községenként, s a felosztás munkájának egész tartamára a kormány által kinevezett prefektusokat illetve főispánokat, a városokban a főszolgabírákat, a községekben pedig a jegyzőket vagy bírákat vagy pedig szak képzett egyéneket ruháznak fel az érdekeltségek képviselésével.

Az alapoknak és alapítványoknak felosztását az 1918. évi megyei, városi illetve községi zárszámadások értelmében hajtják végre.

A belügyminiszterium most állítja össze az illetékes szakbizottságokat, amelyek a már feldolgozott vagy földolgozás alatt álló vagyoni lajstromokat fogják ellenőrizni. A kormány egyidejűleg felhatalmazást ad minden vármegyének, városnak vagy községnek, hogy saját beállása szerint az általa megbízott szakemberekkel képviseltesse magát.

Ezeket a munkálatokat hat hó leforgása alatt kell elvégezni s azokat a központi szervezet vezetőségéhez kell beküldeni.

Magyar részről Csáthy és Erényi miniszteri tanácsosok vesznek részt a tárgyalásokon, akik holnap érkeznek Bukarestbe.

Leszoktatják a közönséget az öröklétsről

BRASSO. (A Brassói Lapok tudósítójától.) Az új öröklési rendszerre vonatkozó rendeletben is, amely szerint az átmeneti idő alatt a malmokban található régi készleteket leltározni kell s a készleteket aztán a rendeletben megszabott áron kell forgalombahozni. Miként azonban a következőkben ki-tűnik, ez a rendelet csak a nagy malmokat vette figyelembe, illetőleg azokat, amelyekben a készletek a malomnak a tulajdonát alkotják. Megfeledeztek azonban arról, hogy a malomban öröklők is visznek gabonát s hogy a malomban levő készletek a legtöbb esetben nem a molnárokéi, hanem az öröklőké. Ebből aztán az az anomália támadt, hogy a leltározó bizottságok leltározták a malomban talált összes készleteket, tehát az öröklőkét is. A leltárbevétel forgalmi tilalmat jelent, s így előállott az a helyzet, hogy az öröklők nem tudják a malomban vitt gabonájuknak hasznát venni;

a búzát nem tudják megörökltetni, a lisztet nem lehet fogyasztásra hazaszállítani, ha csak erre külön engedélyt nem kérnek. S ha az engedélykérés meg is történik, a leltározó bizottságnak nem valami sürgős a dolog, s a feleknek türelemmel kell várniok, míg a bizottság késedelmesen intézkedik az ügyben.

Ez az intézkedés azonban a feleknek pénzükbe is kerül. A bizottság kiszállási költségeit ugyanis a gabonakiosztás alkalmával az öröklő teleknek kell viselniük.

PARIS. (Havas). A Journal jelenti, hogy Kölnben az angol hatóságok a közigazgatási szolgálatot korlátozták, tekintettel a városnak küszöbön álló kiürítésére.

A „Modern Mozgó” szenzációs hete!

Szerdán és csütörtökön:

A gyémántkirály

társadalmi dráma

Newyork, Niza, Montecarlo, London csodás szép eredeti felvételeivel és egy Zigotto vígjáték

Péntektől:

Az asszony és az apacs

szenzációs dráma

Helena Macwskával és egy Zigotto vígjáték.

A bécsi emigránsok jelentették fel a magyar szociáldemokrata pártot

BUDAPEST. (A Brassói Lapok tudósítójától.) Ismeretes, hogy a második internacionálé végrehajtó bizottsága Bécsbe idézte a magyarországi szociáldemokratákat folytatott s. e. tanácskozások eredményeképpen jelentették fel a magyarországi szociáldemokrata pártot az internacionálé londoni végrehajtó bizottságánál azzal, hogy a párt kebelében egyenlenségek dúlnak. Az emigránsok a következő követeléseket állították fel:

Az emigránsok jó ideje tanácskozással a párt vezetőit. Ennek az idézésnek az előzményei a következők:

1. A pártvezetőségnek és a parlamentnek irakciónak radikálisabb tempóban kell dolgoznia.
2. Az emigrációval állandó érintkezést kell fenntartani;
3. Az agrárkérdéseket és a földmunkások szervezkedésének ügyét állandóan napirenden kell tartani.
4. A köztársasági propagandát kiterjeszteni és fokozni kell.
5. Somogyi és Bacsó gyilkosainak megbuktatását ki kell erősíteni.

Kunfi Zsigmond egyidejűleg feljelentette a szociálistákat a kormányval kötött paktum miatt.

A szociáldemokraták magyarországi pártvezetősége eddig is hajlandó volt bizonyos taktikai kérdésekben az emigrációval állandóan érintkezni, de minden kötelezettség nélkül. Bár a mostani

bécsi ülések titkosak, annyi mégis kiszivárgott, hogy erősen viharosak és a magyarországi párt a döntőbíráskodást sem hajlandó elismerni, kijelentette, hogy

a beügyeibe való beavatkozást nem engedi meg,

s csak felvilágosítást adni jött Bécsbe.

A bécsi lapok súlyosnak tartják a magyar szociáldemokrata párt válságát s ha az ügyet négy döntőbíró tapintatosan nem tudja elintézni, az ügy a brüsszeli internacionálé teljes fóruma elé kerül.

Megtörtént a döntés

A szociáldemokrata konferencia kedden este befejeződött. Az elnöknek, az angol Shawnak sikerült olyan formulát találni, amellyel mindkét párt megelégedett. Az eredményt csütörtökön hirdetik ki a bécsi és a budapesti sajtóban. A Pesti Napló szerint a döntés a magyar szociáldemokrata vezetőkre nem kedvezően s állásaikat nem lesznek kénytelenek elhagyni.

A mai Népszava a tárgyalásokról a következőket írja: Az internacionálé kiküldött bizottsága sem a magyarországi szociáldemokrata párt belső ügyeibe, sem paktum, sem pedig a kizárások ügyébe nem akart beavatkozni. Csupán a párt egységének megővését kívánta elősegíteni. A bizottság megelégedéssel vette tudomásul, hogy a magyar pártválságról szóló hírek túlzottak.

Már a külföld is hamisítványnak tartja a Radics-féle horvát-magyar szerződést

BUDAPEST. (A Brassói Lapok tudósítójától.) Az az állítólagos szerződés, amelyet a választásokra készülő Pasic-kormány állította szerint Radics kötött a magyar kormánnyal, mind nagyobb hullámokat ver. Az egész ügyben a legérdekesebb az, hogy a jugoszláv külügyminisztérium választási agitációja során most kerítette sorra ezt a szerződés fogalmazványt, amelyről Wilder, a szerb külügyminisztérium titkára már egyszer kereken kijelentette, hogy ilyen szerződés sohasem jött létre, s ha mégis mutogatnak ilyen szöveget, az csak hamisítvány lehet. És Nincsic külügyminiszter pontosan tíz nappal e cáfolat után mégis közzétett egy szerződés fogalmazványt, amelyről, mind Szerbiában az illetékesek mondják, megállapították, hogy Londonban egy magas diplomata segítségével készült. Aláírás természetesen ezen az úgynevezett okmányon nincs.

Aki a szerződés szövegét olvasta, az első pillanatban megállapíthatja azt az erőszakosságot, amellyel annak egyes pontjait szövegezték meg, s amelynek célja az volt, hogy azokban megfélemlített élt kapjon minden, ami a mai jugoszláv rezsim szempontjából hazaárulásnak minősíthető.

Ez legfényesebben a fiumei kikötő használatáról szóló pontban nyilvánul meg. Magyarországnak a békeszerződés értelmében joga van a tengerhez vezető úthoz. Am a szerb tárgyalások mindig megakadtak azon, hogy a radikális kormányzat megtagadta Magyarországtól ezt a jogot — mert a maga szempontjából a békeszerződésnek ezt a pontját károsnak találta. Sőt hazaárulásnak minősít mindent, ami a békeszerződés eme intézkedését megvalósítani akarná. A szerződés-hamisító így hát fokozottan kiemelte az állítólagos szerződés kilencedik pontjában, hogy »Horvátország szabad utat biztosít Magyarországnak Fiumébe és minden más kikötőjébe is.« Hogy azonban mégis igyekeztek a gyanút elterelni magáról a szerződés-hamisító, egy másik cnybe pontot is tett ide, azt mondva, hogy »a magyar kormány kifejezetten lemond Fiume és minden más területi igényéről.«

És így tovább. A lényeg különben nem is az, hogy mi van a szerződésben, hanem az, hogy a Pasicék felfogása szerint Radics lényegesen elkövette a hazaárulást azzal, hogy a magyar kormánnyal szóba mert állni — feltéve, hogy ez csakugyan megtörtént!

A külföldi sajtó egyébként már felismerte a helyzetet, s már le is szállítja kellő értékre ezt az »úgynevezett« szerződést. A Times ezeket írja:

— Bizonyos belgrádi kormánykörök: kielégítő bizonyítékok alapján azt hiszik, hogy a magyar kormány nem kötött Radicsal ilyen megállapodást, bármi volt is a beszélgetés tárgya között és az említett diplomata között. Minthogy Radics, mint ismeretes, sehogyan sem tudja ennek az állítólagos beszélgetésnek részleteit megadni, az okmányoknak legalább is egy része bizonyára inkább az ő saját reményeit és szándékait fejezi ki, semmint az állítólagos vázlat igazi szövegét, ha ilyen egyáltalában készítették valaha.

A Wiener Allgemeine Zeitung ugyancsak a következőket írja:

— Mint illetékes helyről értesülünk, a magyar kormánynak az a minapi nyilatkozata, hogy közte és Radics között sem Londonban, sem Bécsben, sem pedig bárhol másutt szerződés, vagy egyezmény nem létezik, erre az újabb közleményre is vonatkozik, a mely tulajdonképpen csupán megismétlése a már egyszer nyilvánosságra hozott hamis okmányoknak. A hatóságok, amelyek Radicsot letartóztatták, természetesen igyekeznek különböző hamis okmányokkal igazolni és megokolni a letartóztatást. A magyar kormány annak idején belgrádi követ útján teljesen hivatalos formában is közölte a jugoszláv kormánnyal, hogy ezek az okmányok — ha ilyenek csakugyan vannak — okvetlenül hamisak, mert a magyar kormánynak semmi néven nevezendő összeköttetése nem volt Radicsal.

Szcitovszky magyar külügyminiszter egyébként az egész ügyet kellőképpen megvilágította a nemzetgyűlés tegnapi ülésén, s nyilvánvalóvá tette a jugoszláv kormány rossz hiszeműségét.

Radics szabadiábra helyezését követeli

ZAGRAB. A zágrábi törvényszék vizsgálóbírója, dr. Körbler, tegnap ismét kihallgatta Radics Istvánt. A horvát parasztlevelező a tegnapi kihallgatáson azt követelte, hogy mutassák fel azt a vádanyagot, amelynek alapján őt hazaárulással vádolják, mert az eddigi vádak mind nem elegendők ahhoz, hogy ezek alapján hazaárulással lehessen vádolni.

Radics István a kihallgatás végén azt követelte Körbler vizsgálóbírótól, hogy helyezze azonnal szabadiábra, miután semmi alapos vádat nem tudtak ellene emelni, amelynek alapján el lehetne ítélni.

Budapestre menekülnek az üldözött horvátok

BUDAPEST. Azok közül, akiket a szerb hatóságok politikai felfogásuk miatt Horvátországból küldöznek, igen sokan jönnek Magyarországra. Az utóbbi napokban csaknem ezeröttszáz szerb menekült ér elmő horvát ember telepedett le Budapesten. Ez a kolónia most Hroatska Pravda címmel Durics volt közös hadseregbeli őrnagy szerkesztésében látni indított, s annak főmunkatársa Kurt Agics Izmed, a szerajevói Hrvatska Sloga volt főszerkesztője. A lap nyíltan harcol a horvát autonómiaért.

Károlyi Amerikában

BUDAPEST. (A Brassói Lapok tudósítójától.) Károlyi Mihályi Amerikába érkezett, hogy tifuszból megbetegedett feleségét meglátogassa. A Herald Tribune azt írja, hogy Károlyi jugoszláv utlevéllel jött. Beszélgetés közben elismerte, hogy a magyar nemzet elene fordult. Megérkezésénél mindössze csak néhány magyar volt. Az egyes amerikai magyar lapok szembeállítják Károlyi mostani megérkezését a tíz évvel ezelőtti megjelenésével, amikor a magyar nemzet független sége érdekében nagyszabású gyűlést rendezett. A Világ tudósítója Károlyi Mihályi szövegét így írja le: A volt köztársasági elnök megöregedett, erősen megöszült és feltűnően k. pasz. Régi arisztokratikus megjelenésével csak egy emléke maradt meg, fekete keretű monoklija. A World tudósítója még alacsonyabbra értékelt. Károlyi külsejét, s kiemeli, hogy bársonygallérja kopott, cipője pedig fénytelen. Arra a kérdésre, hogy az exelnök most miből él, Károlyi azt felelte: Emlékiraimból és fordításaimból élek, de csak szegényesen.

PEKING. Szun-Jat-Szen haláláról szóló híreket megcáfolják. A volt elnök beteg és súlyos operáción ment át.

PARIS. Február tizenharmadikán érkeznek az Első Dunagőzhajózási és néhány török közlekedési társaság részvényeit, amelyek a békeszerződés 60. cikke értelmében a jóvátételi bizottság javára lemondniak címleteikről.

MADRID. A spanyol kormány félhivatalos hírügynöksége ama Bécsből terjesztett jelentéssel szemben, mintha a nagykövetség tanácsa a spanyol kormánynál Zita spanyolországi tartózkodása miatt lépéseket tett volna, közli, hogy az antanttól semmiféle jegyzéket sem kapott s arra választ sem adhatott.

PARIS. A kormány elhatározta, hogy ki fenczer tisztviselőt elbocsát az állam szolgálatából.

PRIZREND. Achmed Zogu bég albán miniszterelnököt köztársasági elnökké választották.

BUDAPEST. A bankjegyforgalom 246 milliárddal csökkent. A forgalomban levő bankjegyek összege 3900.3 milliárd.

STOCKHOLM. Illetékes tényezők körében megértéssel találkozunk az az eszme, hogy Musztafa Kemal pasa kapja meg az idei nagy Nobel békédíjat.

BUDAPEST. A Magyar Tudományos Akadémia tegnap Herczeg Ferencet ajánlotta az 1925-ben odaitélandó irodalmi Nobel-díjra.

BUDAPEST. A Magyar Hírlap értesülése szerint Bethlen miniszterelnök Genf-e utazik, hogy ott produktív gazdasági beruházásokra fordítandó kölcsön ügyében tárgyaljon.

Jön!
Batalmas
világ-sláger!

MODERN MOZGÓ!

Az óriás mint császár

Főszerepben:
Maciste,
pazar klárikás és
művészi rendezés!

Intelligens gyilkosok

Frey Ernő dr., a kiváló ideggyógyász nyilatkozata az utolsó hónapok intellektuális gyilkosságairól

BECS. (A Brassói Lapok tudósítójától.) A Léderer, Haarmann, Frohreich és egyéb borzalmas gyilkosságok önkéntelenül felmerítik azt a problémát, mi az oka, hogy az intelligensebb iskolát végzett emberek sorából kerülnek ki a legszörnyűbb bűnösök? Van-e ennek valami megmagyarázható oka? Es ha van mi az? Az idők jele vagy öröklött hajlam, jelentkezik ebben a jelenségben.

Mincezeiről a kérdésekről megkérdeztük dr. Frey Ernő egyetemi magántanárt, aki a következő érdekes választ adta:

— Az intelligencia sorából ma sem kerül ki több gyilkos, mint a műveletlen emberek közül, csak tekintettel arra, hogy az utóbbi időben elkövetett gyilkosságokat csupa intelligens ember követte el, kirívóvá vált a művelt emberek gyilkoló hajlama. Azt, hogy ezek a gyilkosságokat kegyetlenebbül hajtották végre nem jelenti azt, hogy az intelligens emberek vérengzőbb természetűek a közönséges gyilkosoknál. A most elkövetett Léderer-gyilkosságnál az áldozat fedarabolása nem egyéb bűnpalástolási kísérletnél. Nem való tehát nagyobb bestialitásra ez az eset, csupán azt bizonyítja, hogy a gyilkosok meg akartak szabadulni a holttesttől. Ez a bűnpalástolási szándék természetes folyamánya a bűnözésnek.

— Ami magát a kérdést illeti, ennek egyrészt a háború az oka. Tapasztalatlan fiatal emberek, akiknek nem volt még fejlett az erkölcsi érzékük, a harctérre küldtek, ahol bizony nem csináltak egyebet, mint négy éven keresztül gyilkolták az ellenséget. Amikor azután ezek a gyermekek visszatértek a harctérről, nem tudtak visszamenni az iskola padjai közé, a felnőtteknek 90 százaléka visszatért ugyan a munkahelyére, de közülük is akadtak, akiknek négy évi harctéri szolgálat után nem volt kedvük az íróasztalhoz visszamenni. Arra törekedtek ezek az emberek, hogy munkanélküli megélhetéshez jussanak. Ha szép szerével nem tudták elérni, laza erkölcsi felfogásukkal ott szereztek pénzt, ahol tudtak. Csökkentebb etikájuk nem tudott gátlólag fellépni akkor, amikor bűnös úton igyekeztek pénzhez jutni. Loptak, csaltak, raboltak, sőt eltették láb alól azt, akinek munkanélküli megélhetését akadályozhatta volna, vagy aki csak halálával tudta pénzhez jutni a gyilkosait. A kegyetlenség érzése vele születik az emberrel. A gyerek rögtön eltöri a babát, amelyet játékszerűen adott neki. A gyermekben lakozó romboló ösztön azonban a nevelés folytán lecsiszolódik. A szülő, a tanító, az emberek, akikkel a gyermek érintkezik, lassan kioltják ezt az ösztönt. A felcseperedett gyermekben azonban minden megmarad valami a kegyetlenségi ösztönből. A tizenhatalmadik év az, amikor vagy lecsiszolódik teljesen a bűnözési hajlam, vagy tovább fejlődik. Mondani sem kell, hogy azoknál a fiatalembereknél, akik ebben a korban a harctérre mentek, fejlődött ez a hajlam. Ezzel magyarázható, hogy annyira felszaporodott az egész világon a művelt emberek által elkövetett gyilkosságok száma.

Az intelligens gyilkosok legnagyobb része degenerált. Leiki életük primitív, nem okoz

nekik nagy lelki emóciót, hogy bűn elkövetésére határozzák magukat. Más különben az intelligens emberről csak akkor képzelhető el egy gyilkosság elkövetése, ha az illető a tett előtt nagy lelkiizgalmon ment keresztül. Nem törvényszerűség az, hogy a gyilkos gyermeknél nagyobb fokú legyen a rombolási hajlam, mint egy tisztességes szülőktől született gyermeknél. Mert a gyermek nem minden tulajdonságát örökli a szülőktől. Lehet például a zenei tulajdonságot örökölni, de nem minden nagy muzikusnak a gyermeke zeneértő. Epp így van a bűnözéssel is. Az öröklésnél két tényező játszik közre: az apa és az anya. A Léderer-eset ebből a szempontból egészen más. Itt az apa és az anya is bűnösök. Ha tehát Léderernek gyermekek születne, majdnem bizonyosan előbb-utóbb elkövetne valamilyen bűnt. Természetesen az is megtörténhetik, hogy a bűnös szülők gyermeke be-

Százesztendő a személyvonat

A kultúra első világtérjesztőjének centenáriuma

NAGYVÁRAD. (A Brassói Lapok munkatársától.) Csodálatos az alkotási vágyának és a tevékeny munkának az a nyughatatlansága, az a kibontakozási vágya, amely azoknál az emberekkel jelenkezik, akik soha sem ismertek mást, csak a cselekedetnek, a tevékenységnek, az örökös éberségnek és a feszült figyelemnek halhatatlan izgalma. Vannak emberek, akiknél a cselekedet mindig belülről jön, nem külső hatásokból és nem külső érdekekből táplálkozik, hanem ösztönös ősi indulat.

Ilyen lélek lehetett a Stephensoné is, aki most száz esztendeje, 1825-ben találta fel és építette az első személyszállító gőzvonatot.

Stephenson György Wylam nevű kis angol faluban született s nyomorgó bányászok voltak a szülei. Apja a kőszén a bányából felhúzó gépre ügyelő nap-szamos volt. Stephenson gyermekévei síváran s örömtelenül teltek el, mert neki kellett ügyelnie kis testvéreire, nehogy a házuk előtt elrobogó szénszállító kocsi elgázolják a kicsiket játékuk közben. Egy ideig a mezőn dolgozott, de minden vágya a bányászok közé űzte. Végre felfogadták kőszéntisztítóként. Tizenéves korában már a géppel foglalkozhatott: három év múlva pedig már a gép tisztítását bízták rá. És ekkor még nem tudott olvasni. Husz éves volt, amikor megismerte a belüli lelkét a gép lelke után majd megházasodott s isszonyu nélkülözések között gyógyította beteg apját, nevelte kis fiát, s dolgozott, tanult éjt napallá téve. Végre jobb anyagi viszonyok közé került s a gépészet és vegytan köré szerezhetett ismereteket. Ezután született meg lelkében a gőzmozdony eszméje. De pénze nem volt terve kiviteléhez s míg az angol parlament örültek házába akarta csukni gőzmozdonyáért. Akadt egy művelt, gazdag főúr, aki anyagiilag támogatta Stephensont s végre 1812-ben megépíthette első mozdonyát, majd 1825-ben első személyszállító vasutját Stockton és Darlington között. 1829-ben már a liverpooli vasutat is fölépíthette.

Stephenson bizonyára lelkében hordta a kultúra terjesztésének gondolatát, a mely az ő gőzvasutjai nélkül sokkal később terjedt volna szét a világon.

Igaz, hogy vasut nélkül is elterjedt a kultúra a régi görögöknél és a nagy kultúrájú szumir nép sem ősmerte a vasutat: de hol volna még a világ ha Stephenson gőzatomjai erejével nem repíti nyugatról keletre és északtól délre személyszállító vasutjaival a gondolatot, az eszmék teremő, termékenyítő sejtjét? Hol volnánk még ma is, ha Stephenson vasutjai (mint a méhek: virágról-virágra) országról-országra száguldva nem terjesztik el a kultúra termékeny himporát?

csületesen hal meg. Ebben az esetben harmad vagy negyedigien öröklődik a bűnözési hajlam.

— Gyilkosságról lévén szó, meg kell emlékezni a Haarmann esetről is. Haarmann homoszexuális, nekrofiliaszadista, degenerált ember, aki csak akkor érez szerelmi ki-elégülést, ha áldozatát megölte. Tekintve, hogy minden emberrel vele születik a rombolási ösztön, sokat kell adni a gyermekek nevelésére. Három szempontot kell a nevelésnél figyelembe venni. Elsősorban a gyermeknek erkölcsi érzékét kell fejleszteni, másod-sorban kötelességérzetet kell a gyermekben felébreszteni, végül pedig az intelligencia fokozása a szülő fontos kötelessége.

Ami a Frohreich-esetét illeti, Frohreichra vonatkozólag is állanak az előbb mondottak. Beszéli, hogy a fogházban örülési tünetek mutatkoznak rajta. Tudott dolog, ugyanis hogy a letartóztatott degeneratív ember a fogházban elmezavart kap. Egy degenerált típusu ember nem tűri, hogy őt fogva tartsák. Mivel ez ellen nem tehet semmit, hamarosan elmezavar tör ki rajta.

De amit Stephenson megálmodott, nem a százéves jubileumra érkezett el. Tizenöt, husz év előtt még örömmük lehetett a vasutban. Aránylag olcsó volt, megbízható és gyors. De az európai államok, a helyett, hogy a gőzvasutak egyre olcsóbbbátételén fáradoztak volna, ahelyett, hogy a kulturára szomjazó népmilliók számára könnyen hozzáférhető, olcsó és gyors közlekedési eszközzé fejlesztették volna a vasutat: a kiváltságos vagyoni osztály számára is drágák már a vonatok, mert az államok a vasutat is csak olyan eszköznek látják, amelyen át eredményesen ki lehet uzsorázni a dolgozó és verejtékező és az egyre jobban dráguló vasutak miatt az egyetemes kulturálódástól egyre jobban elmaradó polgárságot.

A háború alatt majdnem egész Európában eltértek a vasutak igazi fejlődési irányuktól s a kultúra buzdó méhei helyett rongyos, ütöttkopott hasznavehetetlen, kocsiparkok, folyton javításra szoruló vonalak jelzik az égbekiáltó ellentétet a vasut igazi célja és jelenlegi állapota között. Talán a centenáriumi felfogja ébreszteni az államhatalmakat arra, hogy a vasut, az egyetemes fejlődés e fontos tényezője csak akkor tölti be igazi hivatását, ha nemcsak olcsón használható, de ha olyan tökéletes állapotban is van, hogy a vonatra ülőnek nem kell arra gondolnia: na, isten nevében... talán el is érkezem életben oda, ahova dolgom, vagy tanulni vágyom szólni?

Stephenson és a stephensonok szel-leme lengjen át a világ fölött s a vasutak kormos füstjéből, a gőzgépek atomjaiból szüllessék meg végre a béke, az egymástmegértés és az ebből fakadó tovább fejlődés.

Huzella Ödön.

Olvassunk jó könyveket!

A német olvasóközönség egyik legismertebb mai kedvence: **Nataly v. Eschstruth** már régen közzelférközött a magyar olvasóközönség szívéhez is. Német nyelven tízezres példányszámokkal egymásután több kiadást valóságos szétkapkodnak minden művéből. Ennél fényesebb bizonyíték nem is kell arra nézve, hogy teljesen indokolt az a népszerűség és hírnév, amellyel **Eschstruth**, a másik nagy német íróasszonnyal: **Cou. the Mahlerrel** vetekedik. Magyar nyelven rendkívül izéles kiállításban, élvezetes fordításban adta ki műveit a budapesti „Hajnal” könyvkiadótársulat. E könyvek romániai terjesztését a Brassói Lapok könyvosztálya eszközli, ahonnan budapesti könyvek legújabb árjegyzéke díjtalanul beszerezhető.

A KI

a derűt szereti, aki a jó győzelmet a rossz felett, a költői igazságszolgáltatást kedveli, aki érzi szívvel akar az emberi sorsokba belelenni, igaz gyönyörrel olvashatja a legnépszerűbb német író:

ESCHSTRUTH

élvezetes magyar fordításban megjelent műveit.

Jelenleg kapható munkái:

Langyelvér (II. kiadás)	80 lej
Árvácska	60 "
Gyermekasszony (III. kiadás)	70 "
Kegyeszetteiten	80 "
Zsugori néne	80 "
Hohen-Esp.	60 "
Ők ifjuság	70 "

Postai megrendeléseket az összeg előzetes be-küldése esetén portómentesen, ajánlva azonnali eintez a Brassói Lapok könyvosztálya. Utánvételes rendelésnél a portóköltséget a megrendelő fizeti.

A BRASSÓI LAPOK ERDÉLYI HIREI

Brassó

— Műkedvelői élet Brassóban. Brassó magyar társadalmá, amely ebben a szezonban kénytelen nélkülözni az állandó színházat, egyre-másra sikerült izelítőt kap a teatrális éleiből. Legközelebb a Magyar Dalárda tart színházi estélyt február hó 12-én, amely alkalommal Kálmán Imre hangulatos, meleg muzsikája Cigányprimás című operettjét elevenítik fel. A főszerepeket Bernhard Dezső, Egető Károly, Kovács Etus és László Olga alakítják, ami már egymagában is garancia arra, hogy hiánytalan művészi teljesítményt kapunk. Az előadást a Magyar Dalárda február 15-én megismétli, ez alkalommal estély után tánc következik.

— Halálos késelés Csernátfalum. Halálos végű verekedés színhelye volt január 25-én vasárnap este a csernátfalusi községi vendéglő. Két ottani legény Bálint Mihály és Veres János egy csekélységen összeszólalkozott, miközben Bálint késével mellbe szurta ellenfelét. Veres Jánost súlyos sérüléseivel a lakására szállították, ahol nemsokára kiszemvedett. Bálintot ma letartóztatták és bekísérték a brassói ügyészségre.

— Szenczáclós lesz a február 14-iki somerbál műsora. A kulisszák mögül nézhet végig a közönség egy egész egyfelvonásos vigjátékot. Műsoron van azonkívül Uvári Péter: Rügyfakadás című egyfelvonásos mesejátéka és egy helyi szerzőnek: ? című egyfelvonásos komédiája, melyben többek között fel fog lépni Chaplin, Gogo és Patachon. Az egyes darabok közli szüneteket pedig elsőrendű szavaltatok és monolog fogják kitölteni. Műsor után tánc reggelig.

— Visszaadták a városnak a költségvetési tervezetét. Socaciu Emil brassóvárosi polgármester helyettes legutóbb Bukarestben járt, ahol a többi közből egyik célja az lett volna, hogy átvegye a város költségvetését, amelyet jóváhagyás végett annak idején a belügyi kormány elé juttattak. A minisztériumban azonban a brassóvárosi költségvetési tervezet a többi városokéhoz hasonlóan a brassói polgármesterhelyettesnek is visszaadták azzal az instrukcióval, hogy a 78 millió lejnyi kiadást előirányzó költségvetés minden tételét a legérzékenyebben érintések fel. A polgármesterhelyettes az előírt módosítás megjelölése végett visszahozta Brassóba a város 1925 évi költségvetési tervét.

— Közzemlén az állampolgárok névjegyzéke. Az állampolgársági törvény végrehajtási utasításának 33–35 szakasza alapján a polgármesternek az állampolgársági ügyekben hozott döntései figyelembevételével kiigazított névjegyzékét a brassóvárosi katonai ügyosztályon újból kitették közzemlére. A névjegyzékeket február 26-ig lehet megtekinteni délutánonként 3–6 óráig, vasárnap és ünnepnapokon délelőtt 9–11 óráig. Az esetleges főbevezések a marosvásárhelyi táblához címzendők és ugyancsak a városi katonai ügyosztálynál kell benyújtani.

— A vasutások házépítési kölcsöne. A vasutások tudvalevően kölcsönt kapnak házépítésre a Munkásbiztosító Pénztárból. A bukaresti Munkásbiztosító Pénztár a helybeli vasutagazgatóság útján felhívja mindazokat, a vasutasokat, a kik igényt tartanak a házépítési kölcsönre, hogy ilyen irányú kéréseiket február 15-ig szolgálati úton juttassák el a bukaresti Cassa Munciihez.

— Próbaevés a városházán az integrálkenyérből. Tegnap esti számunkban megjelent riportunk, amelyben a malomüzemiek és pékműhelyek munkájának várható beszüntetéséről és a fenyegető kenyérínségről számoltunk be, az egész városban élelmi feltűnést keltett. Brassó város vezetősége elhatározta, hogy úgynevezett próbakenyert süttet az integrál-lisztből annak eldöntése végett, vajjon ehető-e a 85 százalékos kiőrlésű egyöntetű lisztből készült kenyér. A próbakenyert Wagner új-uccai pék készítette el a „próba-fogyasztást” a városházán tartották meg dr. Ciurea Joachim vármegyei prefektus, dr. Schnell Károly Erő polgármester, Maxim Romulus és Lutz Frigyes városi tanácsosok, Philippi Gusztáv városi főügyész a hatóságok reprezentánsainak és Bromm Gyula, Seevaldt Alfréd és Helf Richárd helybeli malomtulajdonosok, mint szakemberek részvételével.

Az egy és két kilós súlyu, mintegy 10–15 százalékos korpatairtalmu burgonya nélkül sültött kenyereket a résztvevők megkóstolták és azt egyöntetűleg ízletesnek és ehetőnek nyilatkoztak. Az a gondolat is felmerült, hogy mennyire ízletes a már 2–3 napig állott integrál-kenyér? Ennek elbírálása végett a bizottság pénteken még egyszer egybegyűl és újból próbaevést tart az integrál-kenyérből. Az integrál-kenyér kipróbálása helyes ötlet a városlól, feltéve azonban, hogy majd a nem a szakvélemény számára készített integrál-kenyér kevésbé ízletes lesz és a mindenkor pompás kenyérhez szokott brassói közönség nem fog vele megbarátkozni. Eddig is az a helyzet, hogy az eddig csinált 50 percentes korpatairtalmu integrál-kenyert a fogyasztóközönség mindenütt visszadobja a pékeknek.

Kolozsvár

— Vass Béla gróftól jelölték az Erdélyi Múzeum-Egylet elnökéül. Megírta a Brassói Lapok, hogy a kormány lemondásra kényszerítette Ugron Istvánt az Erdélyi Múzeum-Egylet elnöki állásáról. Mint értesülünk a legközelebbi választmányi ülés az Erdélyi Múzeum-Egylet elnökéül Vass Béla gróftól fogja jelöltni.

— A dohánypanama ügye. Az ismert dohánypanamaügyben a bűnügyi osztály főnöke ma délelőtt befejezte a nyomozást és elrendelte négy dohánygyári tisztviselő letartóztatását. A tisztviselők bevallották, hogy rendszeresen fosztogatták a dohánygyár készletét. A vizsgálat megállapítása szerint a dohánygyárnak 3–400.000 lejnyi kára van.

Temesvár

— Sokolov temesvári látogatása. Sokolov Nachum cionista vezér kedden délután öt óra kor, autón, Aradról Temesvárra érkezett, ahol a Koronaherceg-szálló bejáratánál megvárta nagy számú közönség hébernyelvű üdvözlésekkel fogadta, s felkísérte lakosztályáig. Az uccákon mindenütt erős őrszolgálatok cirkáltak. Az egész rendőrség és csendőrség készenlétben állott, különösen a Koronaherceg szállóban volt erős őrség koncentráva. Este a Lloyd Klubban teaestély volt.

— Nem lesz liszt. Temesvári tudósítónk jelentése szerint a Temesvári Műmalom után ma a Begamalom is beszünteti üzemét. Ennek oka az, hogy készleteit felőrlötte már s maximális áron nem kap búzát. Valószínű, hogy a rekvirálás néhány napon belül megindul a Bánságban. A temesvári malmok szerint a munka nemsokára a vidéki malmokban is meg fog szünni.

Nagyvárad

— Újra lejátszanak egy gyilkosságot. Az emlékező Hidegkuthi gyilkosság ügyében az ügyészség elrendelte, hogy a gyilkosságot a helyszínen, vagyis a nagypiacon le kell játszania a gyilkos Stupárnak, akinek piactéri sátrát az ügyész lefoglalta.

— Baleset. Súlyos elgázolás történt ma délelőtt 11 órakor a Fő-ucca és az Uri-ucca sarkán. A 17-es számú autó elütötte Fekete József városi villamos ellenőrt, aki eszméletlenül terült el az ucca kövezetén. Dr. Kovács Gyula orvos részesítette őt első segélyben, ki injekciót alkalmazott, majd beszállították a még mindig eszméletlen Feketét a köz-kórházba. Állapota igen súlyos.

Nagyvárad

— Nem szabad búzát kiszállítani a városból. A búzarekquirálási rendelettel kapcsolatban a polgármester rendeletet adott ki, mely szerint a városból sem búzát, sem lisztet nem szabad kiszállítani.

— Emelék a kövezetivámost. A városi tanács a napokban fog foglalkozni a kövezetivám felemelésének kérdésével. A kövezetivámot ötven százalékkal akarják emelni. Az új teher cseppet sem szimpatikus a közterhekkel már ugys rettenetes módon sújtott közönségnek.

Marosvásárhely

— A konfár építőmesterek ellen. Tegnap délután 4 órakor folyt le a városi tanács iparügyi előadójának hivatalos helyiségében az az ankét, amely a konfár építőmesterek megrendszabályozásáról értekezett. Az értekezlet egy négy tagú bizottságot küldött ki, amelynek kötelessége lesz ezen az építéseknek felügyeletet gyakorolni, s a konfár munkát a rendőrség útján azonnal beszünttetni. A konfár iparosokat a törvény szerinti hatszoros adó kiróásával fogják sújtani.

— A gyógyszerhamisítási pör. Erdélyi gyógyszerek hamisítási ügyét tárgyalta ma a vásárhelyi törvényszék. Sara Leonid okleveles gyógyszerésznek 1922-ben Vásárhelyen drogeriája volt, amelynek forgalmát úgy akarta növelni, hogy a világhírű Bayer-cég csomagolásában és védjegyével hamisított gyógyszert hozott forgalomba. Meduna Béla segédjével theobromin és atinodipirin készítményeket gyártott. A vegyvizsgálat megállapította, hogy e készítmények oly anyagokat tartalmaznak, amelyek részben ártalmasok, részben teljesen közömbösek. A Bukarestbe szállított gyógyszereket Baciu Péter 21 éves könyvelő közvetítésével egyes gyógyszerlátraknak olcsón eladta. Így került Baciu Péter Sara Leonid sógora mint másodrendű vádlott a törvényszék elé. Vádlottak tagadásával szemben a kihallgatott tanúk a gyógyszerhamisítás megörítettét igazolták. Legérdekesebb volt Stankovszki József szakértő kihallgatása, aki előadta, hogy a rendes theobromin vizeletkavasztószer, míg ezzel szemben a hamisított theobromin vesebénítót hatást gyakorol. Ezután Galacescu ügyész vádbeszédében tettesek szigorú büntetését követeli. Kiemelte azt a lelkiismeretlen szándékot, amely vádlottak bűncselekményét jellemzi. A védői beszéde hiábavaló erőlködésnek tűnt föl. A törvényszék az ítélet kihirdetését délutánra halasztotta.

Arad

— Verekedés miatt felfüggesztett detektiv. Emlékező az a botrány, amely a magyar-pécskai korcsmában játszódott le néhány hónappal ezelőtt. Gligor Mihály magyar-pécskai sziguranca-alkalmazott egy összeszólalkosásból kifolyólag véresre verte az állítólag ittas állapotban levő miskulicai görög kezei lelkészét. A pap inzultálóját feljelentette és a lefolytatott vizsgálat eredményeként a belügyminisztérium felfüggesztette állásából a magáról megfélekedezett detektivet.

DIVATOS RAGLÁNOK NEUMANN M. URISZABOSAG BRASSO

Uri divat. Külföldi szövetek

Bratiano Vintila pénz után jár

LONDON. (A Brassói Lapok tudósítójától.) Bratiano Vintila pénzügyminiszter ismertetette Churchill lord előtt Románia pénzügyi és gazdasági helyzetét. Bratiano Vintila kijelentette, hogy bár Románia Ausztriától, Magyarországtól és Bulgariától husz évnél előbb nem várhat reparációt, a szövetségesek mégis azt remélik, hogy Románia kijezeti adósságait azon az alapon, hogy versaili és trianoni békeszerződések következtében területeket kapott. Már pedig Románia helyzete annyival nehezebb, hogy összes aranytartalékát a bolsevisták elkobták. Kijelentette továbbá azt is, hogy Románia angol tőkésitől megkapná a szükséges összegeket s a CFR jövedelmei nem lennének elégségesek a kölcsön költségeinek és kamatainak befizetésére, a kiegyenlítés rendszerességéért az állam vállalja a garanciát.

Bratiano Vintila Londont holnap elhagyja, s Párisba utazik, ahol Barku Stirbeijel fog találkozni.

Millerand Bukarestbe jön

BUKAREST. (A Brassói Lapok tudósítójától.) Diplomáciai körökben úgy tudják, hogy Millerand francia köztársasági elnök varsói és prágai látogatásával kapcsolatban Bukarestbe is ellátogat, hogy az uralkodó család múlt évi látogatását viszonzza. E látogatásnak nagy jelentőséget tulajdonítanak.

Véres uccai harc szocialisták és kommunisták között Berlinben

BERLIN. (A Brassói Lapok tudósítójától.) A berlini szociáldemokrata párt a fekete-piros-arany birodalmi zászlószövetséggel együttesen tüntetett a sportpályaiban a kőztársaság mellett. Már a gyűlésen összetűzés volt a kommunistákkal, amikor aztán a Postdamer-Strassera értek, nyitott uccai harc kezdődött. Mindkét részen számos sebesültje van a harcnak, amelynek csak a rendőrség közbelépése vetett véget. Az éjszaka folyamán a Lindenstrassen újabb összecsúszás volt ugyancsak számos sebesülttel.

HIREK

Felelős szerkesztő: Kocsis Béla

Kolozsvári fiókszerkesztőség: Calea Reg. Ferdinand (v. Wesselényi Miklós-utca) 22. — Telefon 6-36.

Marosvásárhelyi fiók (szerkesztőség és kiadóhivatal): Piața Regele Ferdinand 18. Telefon 177.

A Brassói Lapok megjelenik minden este.

A Brassói Lapok egyes példányainak ára 4 lej, vasárnap 5 lej, Bukarestben 1 lejtel drágább; Ausztriában 30 garas, Csehszlovákiában 1 cK., Jugoszláviában 2 Dinar, Magyarországon 2000 m. K., Franciaországban 50 centimes, egyébként 6 lej értékű váltó.

Péntek, január 30.

Katolikus naptár: Márton. — Protestáns naptár: Martonka. — Görög naptár: N. Vazul. — Izraelita naptár: 5685. Sebat 5.

A nap kel 7 óra 38 perckor, nyugszik 17 óra 18 perckor. — Legközelebbi noldváltozás: első regyű február 2-án 18 óra 31 perckor.

Időjárás: Lényeges változás nem várható.

Dobrudzsában is...

A dobudzsai menekültek bolgár határnak sirján tetek esküt, hogy a végsőkig küzdenek a román uralkodó alatt élő bolgár kisebbségek jogaiért

RUSZCSUK. (A Brassói Lapok tudósítójától.) Vasárnap délelőtt a dobudzsai bulgár menekültek a ruszcsuki Victoria-teremben népes gyűlést tartottak, hogy tiltakozzanak ama bánásmód ellen, amelyben a román kormány a Kadrilaterben lakó bulgár kisebbséget részesíti.

A gyűlés főszónoka Aldi Birszy volt. Beszédében hangsúlyozta, hogy a román kormány a dobudzsai bulgár kisebbséggel szemben nem tartja be azokat a kötelezettségeket, amelyek a békeszerződések reá rónak.

A román kormány bezárja a bolgár iskolákat és templomokat, s elveszi a bolgárok birtokait.

Bejeleni, hogy a Kadrilater bulgár névben panasszal fordulnak a népszöveiséghöz.

A gyűlés után a menekültek kivonultak a ruszcsuki temetőbe, ahol néhány Dobrudzsában elesett bulgár katona sirja van, s a sírok felett ünnepélyes esküt tettek, hogy mindaddig nem hagyják abba a küzdelmet, míg a bulgárok minden kívánsága teljesítve nincs.

Elhatározták még, hogy a gyűléseket hetenként más-más városban fogják megartani, így a jövő vasárnap Bagraóban lesz a gyűlés.

Egy dán tudós találmánya a tuberkulózis gyógyítására

Több mint háromszáz beteget gyógyított meg állítólag eddig egy arany-preparátummal

KOPENHAGA. (A Brassói Lapok tudósítójától.) A háború befejezése után az emberiség és a tudomány legelső és legfontosabb tennivalói közé tartozott, hogy gátat emeljen azoknak a betegségeknek, így főleg a tuberkulózisnak, amelyek végigszántottak az egész világ testén. Az utóbbi években többen kíséreltek, hogy megtalálják a tuberkulózis ellenszereit, eddig, sajnos, ezek a kísérletek csak kísérletek maradtak, de sem miféle pozitív eredményhez nem vezettek.

A tudományos világ most osztatlan érdeklődéssel fordul Dánia felé, ahol egy Holger Moolgaard nevű fiatal tudós, a kopenhágai egyetem fiziológiai tanára, új szérumot fedezett fel, amelyet »sanochrysiné«-nek nevez és amellyel eddig állítólag több mint háromszáz tuberkulotikus embert gyógyítottak meg.

A sanochrysiné egy

olyan keverék, amely sok aranyat tartalmaz.

Az arany azonban le van kötve és így egyáltalán nem ártalmas a szervezetre nézve. Ez az arany, hyposulfát és sodiusa keverék teljesen lekötö azokat a bacillustelepeket, amelyek a szervezetben vannak. A sanochrysiné nem Moolgaard doktor injekció útján jut át a szervezetbe, amelyet nemsokára egy másik injekció követ. Ez a második injekció, amelynek segítségével egy állati szérum jut a vérbe, arra szolgál, hogy elhárítsa a sanochrysiné kellemetlen utóhatásait, amelyek lázban, émelygésben, stb. nyilvánulnak. Moolgaard dr. módszere állítólag még csak abban nem tökéletes, hogy előrenaladott stádiumban levő tuberkulotikus betegnek nem használja a szérumot, amennyiben még nem jutott el találmányának teljes megismeréséig és nem

Halálos esés a második emeletről

Egy budapesti pincér kidobta feleségét az ablakon, majd utána ugrott

BUDAPEST. (A Brassói Lapok tudósítójától.) A mai lapok friss családi drámáról számolnak be. A Kecskeméti-utca 9 számú házban élt feleségével együtt Zsákány József 29 éves pincér. Zsákány legutóbb elvesztette az állását és ettől fogva a fiatal házaspár asztala körül állandó vendég lett az inség.

Az asszony tegnap férjének szemére vetette, hogy nem tudja őt eltartani, mire heves percpalvar tört ki közöttük. A veszekedés izgalma annyira hatalmába kerítette a fiatal pincért, hogy magáról megfeledkezve nekiugrott a feleségének.

teljes erejéből megragadta és a

tudja, hogy a szérum milyen dózisosig vihető fel.

A kopenhágai kórházak és szanatóriumok már rendszeresen használják az új szérumot.

amelyet a kopenhágai szerológiai intézet állított elő. Az állam ugyanis megvette Holger Moolgaard dr. találmányát, hogy a találmányt magánosok ki ne használhassák saját üzleti céljaikra. Egy kura körülbelül 120 dán koronába kerül, amely magyar koronákban körülbelül másfélmillió koronát tesz ki.

Moolgaard dr. most Oxfordban és Párisban volt és az ottani egyetemeken előadásokat tartott találmányáról. Az angol tudományos körök véleménye szerint minden remény megvan arra, hogy rövid időn belül tökéletesebb lesz az új tuberkulózis elleni gyógyszer: a Sanochrysin.

— A király állapota. Bukaresti tudósítónk telefonjelentése szerint a király állapota teljesen kielégítő.

— Magyarország nem ad ki politikai bűnről. Budapestről jelentik a Brassói Lapoknak: A budapesti rendőrség még az elmúlt év szeptemberében letartóztatta Braun Ottó bajor horogkereszties főhadnagyot, aki ellen az volt a vád, hogy Németországban az ő felbujtására gyilkolták meg Zandmayer Mária névelőnőt és Hartvig János pincért. A főhadnagy, aki a kelenföldi teksztülgárban dolgozott mint egyszerű munkás, azóta állandóan fogva volt. A német hatóságok most a horogkereszties főhadnagy kiadatását kérték. Mivel időközben megállapították, hogy mindkét bűncselekmény politikai céllal és politikai gyűlölségből történt, az igazságügyi minisztérium Braun Ottó kiadatását megtagadta. Braunt már szabadlábra is helyezték.

— Az Apolló Mozgó közönsége kedden a Lux-film megtekintése miatt csakis a 7 órai előadástól kezdődőleg láthatta »A legszebb asszony a világon« című filmet. A közönség a legnagyobb bámulattal fogadta a filmet, amely magában foglalja mindazt, ami szép, pazar és fényes. Karnevál, tánc, szépségverseny, a Vezuv kitérése, óriási tűzvész, ezek mind láthatók. Ezt a filmet mindenki nézze meg s azután mondjon bírálatot.

Aktuális rigmusok.

A föld a föld itt sápadt asszony
Vértelen szívű, jdradt meddő.
És csak a gond felhője az
Mely fölötté gyakorta megnő.
Gazdag volt egykor és termékeny
Bő keblű volt ő és vidám.
Csak kacagott a vaskéken
S életet szántott mind ahány.

De forgandó az élet sorja
S törvényhozó állt rá a földre,
S felosztották a földet sorba
Hogy az ekevas ne gyötörje.
És liberális volt az osztás
Mert földet mindenki kapott,
Képviselő, vasutas, postás,
Csak földművest nem hagytak ott.

Aki eddig a földet turta
S kenyeret adott gazdagon,
Azt elnyeli lassanként sorban
Amerika, e nagy vadon.
S a kormány, mely eddig kártyákat
Kevert, hogy boldogok legyünk,
Mivel földet mivelni nem tud,
Hűt — liszti kever most nekünk.

Oedipus.

23 éves teremlést a második emeletről az ablakon keresztül lehajította az udvarra.

Következő pillanatban, midőn iszonyatos tette nek tudatára ébredt,

maga is kiugrott az ablakon és lezuhart az ucca kövére

Az esés következtében a pincér nyomban szörnyethalt, feleségét pedig élve zélye; sérülésekkel és eltört csontokkal bezallították a Rókus kórházba. Segíteni azonban már nem lehetett rajta és a boldogtalan asszony néhány órával később kiszenvedett.

— Házasság. Tóth József és Szabaday Gizke f. hó 31-én házasságot kötöttek. Minden külön értesítés helyett.

(*) Minden francia könyv Lepagenál, Cluj. Kérjen jegyzeket.

— Agyuk után kutatnak Pécsen. A Magyarországra küldött katonai ellenőrző bizottság tagjai, Paul ezredes és Huard őrnagy, továbbá négy altiszt Budapestről Pécsre mentek, hogy ott elrejtett agyuk, tankok és fegyverek után kutassanak. Pécs közönsége ellenséges indulattal fogadta a kutatókat és a körük gyűlt tömegből ilyen hangok hallatszottak: »Szégyeljék magukat, hogy a mi pénzünkön élnek! Ne élőködjenek a nyomorult magyarok nyakán!« A megbántott külföldi tisztiek elégtételi kérék, mire a rendőrkapitány a misszió vezetője előtt sajnálatát fejezte ki a tünetlet miatt. A rendőrség meg is indította a nyomozást, s megállapította, hogy a tünetlet tulajdonképpen a két sofför ellen irányult, akik magyar létükre autójukat a katonai kutatók rendelkezésére bocsátották. Az antantbizottság egyébként hiába kutatott Pécsen és a környéken, semmit sem találtak.

(*) Orvosok! Német-francia orvosi művek nagy részét Lepage, Kolozsvár. — Jegyzék ingyen. — Postai küldés azonnal.

— Rejtélyes villamos elgázolás. Budapestről táviratozzák, hogy tegnap este Budafokon a villamos-sínnek mentén egy elgázolt fiatalembert és mellette egy nőt találtak. Midőn rájuk akadtak a nő már halott volt, a férfi pedig, aki utolsó percét élte Szochurel Antal magántisztviselőnek mondotta magát. Miközben Szochurel Budapestre szállították, meghalt. A nő kilétét nem tudták megállapítani. Mivel a szerencsétlenséget senki sem látta, annak részleteit eddig nem tudták kideríteni.

(*) Orvosi hír. Dr. Nagy László orvos rendelőjét Arvaház-uccából Hentes-utca 6. szám alá helyezte át. Fogad: Bel, sejtő-sébeszi és vér (nem) betegségeket. d. e. 10—1 és d. u. 3—4-ig.

(*) Staniol-gyárraktár Lepage, Cluj.

— Modern Mozgó. Szerdán és csütörtökön »A gyémánt király« című társadalmi dráma fut a híres Marcell Leveque-val (Cocantini) a főszerepben. Ennek az érdekes filmnek a felvételei: Páris, London, Nizza, New Yorkban készültek s maga ezen városoknak a szemlélése nem mindennapi látványt nyújtanak. Ezenkívül egy nagyszerű Malek vigjáték és egy amerikai burleszk lesz vetítve. A hét filmeseményei: »Az asszony és az apacs« szenzációs dráma lesz. A főszerepben a kitűnő filmdiva: Heléna Makovszka. Ezt megelőzi egy kacagtató Zigotto vigjáték. A kimagasló és nagy szenzáció a legújabb teljesen modern Maciste kép »Az óriás, mint császár« Kiállítás és rendezése Európa minden kultúr városának mozilátogatóit csodálatba ejtette. Jón Szép Heléna vagy Trója bukása világ-szenzáció. A film eredeti berlini német feliratokkal van ellátva.

A londoni „Napsugár Klub” rejtelméből

Mr. Hopkins meztelen parádét akar rendezni a Hyde parkban

LONDON. (A Brassói Lapok tudósítójától.) A londoni közönség meglehetősen ol van tömpe. Az angol főgimnázium tudvalevően nem megzavarni éppen azért tizenhárompróbás szennázációnak kell lennie, amely az izgatottság villámáramait szelajta végig a jó angol köztársaságon.

Ilyen szennázációnak ad meglehetősen pikáns híradást a The People című folyóirat. A szennázó anyagát egy Hopkins nevű ember szolgáltatja. Nemrég jött Londonba Amerikából. Bialál és excentrikus, akinek nagy vagyona azonban megengedi, hogy excentricitását tettekre is válthassa. Hopkinsnak az a szenvedélye, hogy a meztelen test kultúráját terjessze elméletben és gyakorlatban.

Több folyóiratban már eddig is egész sor cikkkel tett közzé, amelyekben azt hirdeti, hogy a tulzott ruházatkodás, amely az ugynevezett kulturálmunkában divik, káros hatással van a testi és a lelki egészségre egyaránt. A klasszikus népekre hivatkozik, amelyeket nekikörében nem volt szegény a meztelenség. Úgy vélekedik, hogy elpetyhüdt és erkölcsileg elzüllyedt korunk regenerációjához nagymerlekben hozzá fog járulni, ha az emberek legalább időről-időre levetik a fölöslegesen sok ruhát és a napsugarak frissítő és edző hatásának teszik ki pore testüket.

Hopkins nem érte be azzal, hogy nézetit, amelyek egyébként egyáltalában nem újak, újságikkéban és meghívott közönség előtt tartott előadásokon terjessze, hanem klubot is alapított, amelynek

„Napsugár Klub”

a neve. Az alakuló ülésen, kijelentette, hogy

a klubnak szigorúan morális tendenciái vannak, amelyek az alapszabályokban is kifejezésre fogják jutni, amennyiben

Minden tagot, aki csak legkisebb mértékben s vét a jó erkő csőköellen, könyörtelenül kizárnak.

A klub csak néhány hete működik, de Hopkins máris a nyilvánosság elé akar lépni vele. Azt tervezi, hogy a klub tagjaival jövő vasárnap London legnagyobb nyilvános parkjában.

a híres Hyde-parkban meztelen parádét rendez.

A tagok kötelesek, ebből az alkalomból az alapszabályokban megállapított rendes kosztumban, amely nem egyéb, mint minden kosztum legteljesebb hiánya, megjelenni és felvonulni, aminek nincs akadály, mert

ez a park királyi tulajdon és a rendőrség ennek következtében nem teheti oda be a lábát.

A The People már részleteket is közöl a meztelen parádéről. Hirt ad arról, hogy a Napsugár Klubnak egyes „tulszemérmes” tagjai vonakodnak attól, — talán az időjárásnak mostani nem nagyon kedvező volta miatt is — hogy pörén séalagassanak a Hyde-parkban. A klubtagok többsége azonban nem volt olyan finnyos, úgyhogy máris ötven ur és hölgy akadt, aki Hopkins vezérlete alatt a maga ruhátlan testével fog propagandát csinálni a meztelen test kultúrájának.

szelt, gondosan mázolt, sőt ma már leginkább pingált és padolt szobáikhoz. Főrhely alig van benne. Igaz, hogy Braziliában még drágább a butor s

örülhet az a munkásesalád, amelyik ócska ágyat, asztalt, szekrényt és széket tud beállítani egyetlen szobájába.

A fazendák és a kültek lakásaiba ilyen butorféle egyáltalában nem is való. Ezeknek más szerkezetű házaik vannak, mint a minőket mi ismerünk. A fazendákon és a kültekben bambuszszádból és dorongfából épül a — palota. A vázat erősebb dorongokból huzza föl a háztulajdonos, fölött, a falak helyét pedig bambuszkarókkal kötözik keresztül-kasul. Kötözőanyagú rendszerint bőségesen található lyán-fonalak (kuszó növények erős szárai) szolgálnak. A bambuszkarók között maradó hézagokat végül sárra gyurt veres agyaggal csapkodja fel. Ez a vakolat. A tető csak a legkritikább esetben cserépet. Minek fizetni a cserépért, mikor a mezők tele vannak széleslevelű hosszú füvekkel és sásfélékkel, amelyből elsőrendű zsuppfedél készíthető? Az azután csekélység, ha az esős évszakban imitt-amott beszivárog a víz s a „falakról” darabokban szakadozik be a felázott agyag. Ezt az eredeti brazilai építkezési módot csak egyes jobb kolóniák gazdag tulajdonosai mellőzik, akik telepesek számára igyekeznek legalább külsőre európai színezetű lakóházakat emelni.

Mi az a gospodária

A családok lakásviszonyainál nem sokkal csábítóbbak az egyes emberekéi sem. Olyan magyar fiatalembert nem is volt alkalom megismerni Braziliában, aki egyedül lakott volna egy szobában. A brazilai fogalmak szerint legkényelmesebb lakószobában is legalább két lakót találtam. Gyakoribbak a három-négyágyas szobák. A munkásság legnagyobb része azonban nem ilyen penzión, vagy magánszobában lakik, hanem ugynevezett „gospodáriák”-ban.

A gospodária speciális üzletág a brazilai városokban.

Egy-egy sokat próbált ember kibérrel egy nagyobb üzlethelyiséget és több nagyobb szobát valamelyik külvárosi házban s a szobákat aztán telezsufolja vaságyakkal. Az ágyakon szalmazsák, kélesszínű lepedő és vékony, pokrócdarab foglal helyet.

Az alsó üzlethelyiségben 30—40—50 ágy van rendszerint,

a felső szobák mindegyikében pedig 5—8, a szobák mérete szerint. A gospodáriáknak egyforma tarifájuk van. A nagyteremben egy mill egy éjszakai szállás, a kisebb szobákban két mill. Ezek a legolcsóbb lakások Braziliában. A nemcsaládos munkásság csaknem kivétel nélkül ilyen helyiségekbe jár aludni. Aki feküdt már tulzsufolt kórteremben, vagy kaszárnyában, könnyen elképzelheti az ilyen hálóbelyek természetrajzát.

Hangsúlyoznom kell ismételtén, hogy Brazília nem Európa. Itt egészen különleges típusai gyűlekeznek a kécserekkő ü külvárosok társadalmának. A jámbor magyar szeméből hosszú időre kiszalad az álom, amikor meglátja, hogy közvetlenül mellette, a szomszédos ágyon, egy apagyilkos kinézésű apacs vakarózik, másfelől pedig egy suvicszóképű bennszülött igazgatja fekélyes lábán a bűzölő kötést. E vendégek 95 százaléka bujakes, részben vagy egészen terhelt agyu, legtöbbször sötétmultu, mindenrekész salak, amely az év 365 éjszakája közül többet tölt a kikötők raktárai között, utak mentén, árkokban, terek padjain, mint a „fényűzést jelentő” gospodária ágyainak pokróca alatt.

A felsőbb szobák csak annyival biztonságosabbak, hogy azokban nem ötven, hanem legfeljebb 6—7 ilyen hálóláts akad.

Magyarok kinszenvedései Braziliában

Sokkal nagyobb a drágaság, mint Romániában

Sao-Paulo, (A Brassói Lapok tudósítójától.) Ha egy magyar munkás már alkalmazást talált is Braziliában, ez még rendszerint nem elég ahhoz, hogy családjával együtt meg is élhessen abból, amit munkahelyén napi tízóra robottal keres. Mert ne felejtjük el, hogy Braziliában nem 8, hanem 10—11, sőt 12 óra is a munkaidő! A gyárak főmegmunkásai legjobb esetben 5—6 millreist keresnek naponta. Asszonyok, serdülő gyermekek 2—3—4 millreisig vihetik. Napszamosok nehezebb munkán, kőművesek mellett, ut-és vasutépítésnél 6—7 millreist kapnak, melyhez a várostól messzeeső munkahelyeken ferges, zsufolt, fojtólevegőjű barakkok is kapnak — ingyen. Feküdniök piccsen kell!

Szaktunak napi tíz óra alatt 9—10, esetleg 11 millreist kereshet. Olyan szakmákban, amelyekre éppen jó konjunktura jár, a kiváló képességű, régebben kint dolgozó munkások 12—15, esetleg 16 millreist is kaphatnak naponként. Ez azonban ritkán történik meg ahhoz, hogy jellemzője lehessen az általános kereseti lehetőségeknél. A munka bért nem helenként, hanem havonként fizetik. Vannak olyan munkahelyek is, amelyekben nem órabért vagy napszámot, hanem havi fizetést adnak.

Egy kivándorolt ügyvéd, hivatalnok stb. jobb szállodában, mint pincér, vagy konyhai kisegítő kereshet havonként 100—150 millreist és kosztot. A férfin munkások havi keresete tehát a felsorolt s a helyszínen gyűjtött adatok szerint 150—300 millreist. Hogy aztán ez az összeg sok-e, avagy kevés, az alábbi pontos számadatokból olvashatja ki az érdeklődő.

A munkásember megélhetése még csak a múlt évben is sokkal könnyebb volt Braziliában, mint manapság. A jelenlegi nehéz megélhetési viszonyok kialakulása nagyrészt a forradalomra vezethető vissza.

A forradalom óta ugyanis a közszükségleti cikkek szédületes drágulásnak indulnak.

Amíg ezzel szemben a munkabérek inkább csökkennek. Az alábbiakban a legfontosabb árak egy év alatt bekövetkezett drágulását ismeretlem. Tudni kell, hogy e sorok írásakor egy dollár 8 és háromnegyed millreisz-szel egyenlő értékű. (Egy millreisz kb. 20 lej).

Fehérkenyér (barna nincs) kgr 1923-ban 600 700 reis, most 1.400. Marhabús kgr volt 1.800 reis, most 1.800. Zsírnak való szalonna 1923-ban 1.400 reis, most 2.500 reis. Rizs 600—800 reis, most 1.500 reis. Bab 800 reis, most 1.400. Nádcukor nyolcszáz reis, most

1.700. Tyúk darabja 2 millreist, most 3—6. Burgonya kilója 400—500 reis, most 1 millreist. Tojás tucatja 900 reis, most 2.400 reis. Tej literje 600—700 reis, most 1 millreist. Vaj kilója 4—6 millreist, most 10—11 millreist. Disznóhús kilója 1.300 reis, most 3.500 reis. (Ezer reis egy millreist.)

A ruhaneműek közül: egy rend gyapot felfiruha 80—100 millreist. Egy nyári kalap (szalma hánccs, gyökér), 16—20 millreist. Egy pár nyári boxcipő 25—35 millreist, munkásing 3—7 millreist.

Azonban az egyre növekvő drágaságnál is nagyobb gondot okoz a nagy lakásinség és a lakászsuzsora.

Husz személy egy oduban

Brazília városaiban a lakáshiány, a lakásrekvirálás, kényszerlakás, kilakoltatás, lélepes sokkal uralkodóbb fogalom, mint Európa bármely városában. Tisztelességesebb, jobb helyen levő s több helyiségből álló lakást csak a régebbi idők óta jól elhelyezkedett magyar családok bérolhettek. Azok, akik az utóbbi időben telepedtek meg akár Rióban, akár Sao-Paulóban, kénytelenek valamelyik külváros egyetlen szobáskájával és négy-öt családdal közösen használt konyhájával megelégedni. A városok magyar munkásesaládjai a lehető legnyomorúságosabban laknak.

Boldog az a négy-öttagu munkás-család, amelyik külön szobát tud megfizetni.

Hiszen a sao-paulói magyar nyomortanyákon egy-egy bűzös, szűk oduban husz személy is szorong.

Ilyen helyiségekben természetesen azó sem lehet tisztaságról és egészségről.

Gyermekek és felnőttek a legcsunyább nyavalyákkal telnek meg egymástól.

A ragályos beteg ott fekszik családtagjaival együtt egy szalmazsákon s a poros, piszkos, örökös félhomályban legyek szárai dongnak rajta. A játszódozó gyermekek arcát, kezét, lábát sebek és daganatok borítják. Szinte hihetetlen, hogy van a világnak egy olyan zuga is, amelyben

ily elrettető nyomorúságban élnek magyar emberek.

Rendesebb munkásnegyedekben egy szoba bére közepes számmal havonta 100 millreist. A brazilai munkásház szobája persze megközelítőleg sem hasonlítható a mi cinos tanyái, vagy lalusi házikóink tisztára me-

Megkötések és löz
gyorsan elmúlnak
a „Bayer”
Aspirin
tablettáival

ASPIRIN 05

KÖZGAZDASÁG

Törvényjavaslat a hivatalos kommunizmusról

Az új munkaügyi törvényjavaslat a nyereségből részt jutat a munkásoknak és ellenőrzési jogot ad a mérlegkétséghez

BUKAREST. (A Brassói Lapok tudósítójától.) Lapunk egy legutóbbi számában ismertettük a készülő munkaügyi törvényjavaslatot általánosságban, s jeleztük, hogy annak nagy horderejű új intézkedéseire részletesen is vissza fogunk térni.

A törvénytervezet alkotásának előzményeire megjegyezzük, hogy maga a kérdés már az előző kormányokat is foglalkoztatta, s a javaslat mai formájában régi keletű alkotás, amelyen a mai közmunkaügyi miniszter alig változtatott valamit. S hogy három esztendő uralma után a liberális kormányzat miért éppen most tartja aktuálisnak a főleg sürgősnek a törvény megalkotását, ebben hitelt kell adnunk azok nézetének, kik a liberális kormány sürgős törvényalkotó eljárását a közelgő új választásokkal hozzák összefüggésbe. Ez a nézet az új munkaügyi törvényjavaslatban lefektetett radikális szociális s előrehaladt elveket politikai kendőlobogtatásnak és kortesfogásnak tartja, melylyel az abszolutisztikus hajlamú liberális uralom a multat akarja expiálni s a munkástömegek hangulatát akarja a közelgő választások alkalmára a maga céljaira megnyerni.

A javaslat a maga nemében — amennyiben a gyakorlatba is átmenne — radikális elveivel az első ily törvény lenne a polgári társadalmi államokban. Alapjában francia példa után indul, s Csehszlovákia után a második törvény lenne, mely nagyjelentőségű szociális elvek alapján törekszik a munkáskérdés szabályozására. Tudnunk kell azonban, hogy sem Franciaországban, sem Csehszlovákiában nem vitték át a gyakorlatba az elveket, s így a törvényalkotásnak mindkét helyütt csak theoretikus a jelentősége.

Ebből a szempontból mi is kételkedünk abban, hogy Románia a maga kezdetleges gazdasági rendszerével, alig versenyképes iparával és kereskedelmével, tuldrága, s tökeszegény termelésével megbírná azokat a terheket, amelyeket a törvény szociális intézkedései maguk után vonnának.

A törvényjavaslat eszméi közül ugyanis elsősorban azok a szociális jellegű ujitások domborodnak ki, melyek a munkaadók ezreinek s a munkások millióinak viszonyában hoznak be változást, s amelyek a tőke és munka összekapcsolásának keresztülvitelével a termelés és fogyasztás tömegjelenségeit vannak hivatva új alapokra fektetni.

Az ujitás leglényegesebb részét a törvényjavaslat 84—109 §-ai sorolják fel. Ezek szerint a javaslat kimondja, hogy

a vállalatok tiszta nyereségében a munkások és alkalmazottak is részesítendők.

A vállalatoknál az összes társas cégekre nézve elrendeli a haszonrészesedést a szövetkezetek kivételével. Tehát az összes betéti közkereseti és részvénytársaságok kötelesek alkalmazottaikat a haszonban részesíteni.

Ennél a pontnál a munkaadók részéről felmerült az az erkölcsi szempontból helytálló kifogás, hogy ha az alkalmazottak így részesítve lesznek a vállalatoknak — a viszonyosság azt kívánja, hogy nemcsak a nyereségből vegyék ki a részüket, hanem alkalmadtán segítsenek elviselni a veszteséget is. Erőtelten különben az intézkedésnek az a jellege, amellyel csak a társas cégeket kötelezik a haszon megosztására. Miért mentesítik az alól az egyéni cégeket? Hiszen előfordulhat, hogy az egyéni vállalkozás hatalmasabb, nagyobb arányú, tökéreesebb, jövedelmezőbb és szerencsésebb, mint akárhány kis-csábás, vérszegény, s csak tengődő társas-cég. A törvénynek ebben a formában való keresztülvitele azt eredményezné, hogy az alkalmazottak az egyéni cégek és szövetkezetek mellőzésével első sorban azokat a cégeket és vállalatokat favorizálnák, melyeknél a törvény részükre több előnyt biztosít. Így az egyéni cégeknek állandóan munkásnépnyal és termelési akadályokkal kell majd megküzdeniük.

A haszonrészesedés arányát a törvényjavaslat a következőképpen állapítja meg. Ha a tiszta nyereség az alaptőke 10 százalékát nem üti meg, akkor az alkalmazottak részére haszonrészesedés nem jár. Ha a tisztanyereség az alaptőke 11—20 százaléka, a nyereségnek egy tizedrésze az alkalmazottaké, ha pedig 21—30 százalék a nyereség, ennek háromtizedrésze illeti az alkalmazottakat. Amennyiben a tisztanyereség az alaptőke 30 százalékán tulmegy, a nyereség 30 százalékát és a 30 százalékon felüli nyereség 50 százalékát kapják az alkalmazottak.

A törvényjavaslat megszabja, hogy a vállalatoknak a mérleg felállításánál s a nyereség megállapításánál azokat az elveket és utasításokat kell szem előtt tartaniok, melyeket az előírás utasításai megkívánnak. A mérleget amennyiben a változtatást különös okok nem indokolják, a polgári év végével kell felállítani s a munkások nyereségrészesedését ettől kezdve legkésőbb három hó alatt kell kifizetni.

A törvényjavaslat háromféle nyereségrészesedést ismer: készpénznyereségrészesedést, amely azonnal esedékes, a munkás javára gyümölcsözőleg elhelyezhető haszonrészesedést (takarékbetét) és végül kombinált részesedést, melynek egy része készpénzből másik része befektetett tőkéből áll. A nyereség kifizetése történhetik vagy egyenként személyszerinti kifizetés útján, vagy kollektíve. Ez utóbbi különösen abban az esetben helyénvaló, ha a munkásoknak van már, vagy esetleg szövetkezetet akarnak alakítani. Ily esetekben a haszonrészesedés a szövetkezettel az alkalmazottak javára elhelyezhető.

Ez intézkedésekben a legkényesebb rendelkezés a vállalatok könyvelésének ellenőrzésére vonatkozik. A törvényjavaslat ugyanis jogot ad az alkalmazottaknak arra, hogy a mérleg elkészítése után akár személyesen, akár meghatalmazott útján

a könyvelést a mérleg felállításának helyessége szempontjából felülvizsgálják.

A bécsi tőzsdén a jövőben 30 shillingnél kisebb névértékű részvények nem szerepelhetnek

Közvetítették az osztrák aranymérleg javaslatot

BECS. (A Brassói Lapok bécsi tudósítójától.) A minap közölte az osztrák kormány az aranymérleg rendszeresítésére vonatkozó törvényjavaslatot, amely nemcsak a bécsi piacot és a piac érdeklődését kötötte le, hanem valósággal mozgásba hozta a kapcsolatos piacokat is, mivel a tőzsdén jegyzett részvényekben óriási változásokat állapít meg.

Az osztrák aranymérleg a rendelet legfontosabb intézkedése, hogy a tőzsdén jegyzett vállalatok részvényeinek legalább 30 shilling névértékűnek kell lennie.

Nyilvánvaló tehát, hogy nagy arányokban kell a részvényeket összevonni. A gyakorlatban a 300 ezer koronás névérték azt jelentené, hogy például olyan részvényekből, melyeknek névértéke ma 5 ezer korona, 80 darabot kellene összevonni, hogy a 30 shilling névérték kijöjjön. A törvény azonban megengedi a vállalatok vagyonának a felértékelését s csak ha a felértékelés után sem érnek el a részvények a 30 shilling névértéket, csak akkor kell a részvényeket összevonni.

Szóba került az is, hogy milyen eljárást tanúsítanak a külföldi részvényekkel. E tekintetben az a vélemény alakult ki, hogy a Bécsben jegyzett külföldi részvényekre sem lehet majd kisebb névértéket megállapítani, mert különben a bécsi piacon ezekből a papirokból csupa tört részvény szerepelne. Még akkor is a bécsi rendszerhez lesznek kénytelenek idomulni ezek a társaságok, ha az osztrákok — ami ugyan nincs bent a törvénytervezetben, — a külföldi vállalatokkal kivételeket tesznek.

A részvénytársaságok alaptőkéjének minimumát a törvénytervezet 90 ezer shillingben állapítja meg, ami 900 millió koronával egyenlő. Nagyon érdekes a helyzete az olyan vállalatoknak, melyek régóta nem emeltek alaptőkét és így körülbelül még a kékebeli alaptőkével dolgoznak. A javaslat értelmében ugyanis amikor a részvénytársaság vagyonát az egyes részvények között szétosztják, egy részvényre nem juthat a társasági vagyonból 150 shillingnél, vagyis 1.5 millió koronánál nagyobb összeg. Ha több jön ki, akkor a 150 shillingen felüli összegekre a társaság új részvényeket bocsáthat ki, s ezeket szétoszthatja a részvényesek között. Ilyen helyzetben csak azok a gazdag vállalatok lehetnek, amelyek alaptőkéket nem emeltek és így újabb részvényeket sem bocsátottak ki.

Jogukban áll a munkásokra vonatkozó adatokat, kifizetett munkabérek, és a szolgálati időt a könyvek alapján átvizsgálni. Ellenőrizhetik azt, hogy a mérleget milyen módon állították fel, illetőleg milyen alapon állapították meg a nyereségrészesedést.

Ha a munkaadó az alkalmazottak és munkások mérleg felülvizsgálati jogát kétségbevonná s ebből kifolyólag a könyveknek rendelkezésükre való bocsátását megtagadná, 5000 lejig terjedő pénzbüntetésben részesül s a könyvek átengedését a hatóság tekintet nélkül az okra, amellyel a könyvek átengedését megtagadta.

Amennyiben a munkások a mérleg felállításával s a nyereség elosztással mincseinek megelégedve, három napon belül felebbezhetnek a felállítandó munkaügyi kamarához, amely ebben az ügyben dönteni fog. Viszont ennek határozatai ellen 10 napon belül lehet felebbezni a munkaügyi bírósághoz, amelynek döntése jogervényes lesz.

Mint látjuk a részben két új intézménnyel találkozunk melyeknek szavazását az új törvény szabályozza. Ezek szerint a felállítandó munkaügyi kamarák, — melyeket a mai iparkamarák mintájára létesítenek, hatáskörébe fog tartozni a jelen munkaügyi törvény végrehajtásának ellenőrzése, illetőleg a munkaadók és munkások viszonyának a törvény alapján leendő szabályozása, s az esetleges differenciáknál őket illeti meg a döntés joga első fokon. E kamarák felett fognak állani a kerületenkint megszervezendő munkaügyi bíróságok, melyeknek a döntés joga másodfokon van fenntartva.

Azt mondják, hogy a javaslat a részének fiskális céljai vannak, mert az állami adózás szempontból a munkásokat akarja a jövedelmebevallásokhoz ellenőrző közegek gyanánt felhasználni.

Lapunk legközelebbi számában a javaslat más szociális és munkásjóléti intézkedéseivel fogunk foglalkozni.

A BRASSÓI LAPOK IRODAI

Előjegyzési naptára

nem hiányozhatik egyetlen íróasztalról sem. Izléses, tartós kiállítás.

Ara 25 lej.

50 darabon felüli megrendelésnél teljesítség szerinti cég vagy reklámszöveget nyomunk díjtalanul a hátlapjára.

Pósta

megrendeléseket azonnal elintézi a Brassói Lapok könyvosztálya.

A MAI PENZPIAC

Szerda, január 28

A világpiacon alig érezhető árfolyamhullámzás.

A belföldi piacon a helyzet tegnap óta nem változott.

Zürich. Levizák (zárlatban a tegnapi zárastól való eltérések). Nyitás: egy dollár 5.18 (-egynegyed), egy angol font 24.86 és három negyed (+3 és egynegyed), száz francia frank 23.62 és fél (+3 és fél), száz olasz lira 21.57 és fél (+12 és fél), száz cseh korona 15.40, száz dinár 8.30, száz leva 3.77 és fél, száz lej 1.72 és fél, tízezer magyar korona 0.72, tízezer osztrák korona 0.73, száz járadékmarka 123.43 és háromnegyed.

Budapesti értéktőzsze. A keddi tőzsdénapon az értéktőzsze üzletelen, az árfolyamok nagyjában esiek. Zárati árfolyamok ezekben: Magyar hitel 454, Osztrák hitel 174, Salgó 530, Rima 147, Déli vasút 64, Allamvasút 475, Kohó 375, Atlantika 25.5, Ganz Danubius 2970, Kőszén 3175, Pápiripar 35, Nasici 1175, Szlavónia 63, Földhitebank 210, Viktória malom 284, Kereskedelmi. Hitebank 21, Pesti Magyar Kereskedelmi 107.5, Beocsi 140, Urikányi 942, Láng 114, Lipták 19.5, Schlick 47, Brassói 340, Zabolai 21.5, Baróti 1.1, Cukoripar 2300, Klotild 31, Temesi szesz 285, Hungária műtrágya 124, Olasz Bank 20, Angol-Magyar 37.5, Leszámítoló 65, Nova 203, Kronberger 8.5, Csáky 9, Izzó 872, Magnezit 1925, Viktória butor 22, Ofa 507.5, Pesti Hazai 3000, Fegyver 945.

(—) A cukorrépa-termelők és az új cukorrépa árak. Az Erdélyi Cukorrépa-termelők Szövetsége e héten Marosvásárhelyen gyűlést tartott, amelynek határozata alapján egy kiküldött bizottság még a délután folyamán le tárgyalta az 1925 évi termelői szerződés szövegét a gyárral és a szerződéseket a szövetség azonnal kiküldte a községi szövetségek címére. A szövetség felhívja a termelőket, hogy a szövetség által kiküldött szerződéseket írják alá és pedig oly időben, hogy azok február hó 10-ig Marostorda vár megyéből a Földmívelő Szövetséghez a többi vármegyéből az Erdélyi Gazdasági Egy-lethez beküldhetők legyenek.

IRODALOM, MŰVÉSZET

— Bederkhan Leila február 2-án megtartandó táncestélyét, a nagy érdeklődés dacára, sem lehet megismételni. Hátrafevő jegyek a Klingsor hangversenyirodánál.

— Boskoff Georges zongorastélyét február 5-én fogják megtartani a szász gimnázium aulájában. Az ülőhelyek 35 lejtől 100 lejtig a Klingsor hangversenyirodában.

SPORT

(x) A Szombathelyi Alléikai Club Prágában. A Sparta levelet intézett a SzAK-hoz, amelyben február 22-ére fixirozza a mérkőzést. A SzAK a múlt héten érkezett vissza külföldi turájáról, ahol a legszebb eredményeket érte el. A mérkőzés rendkívül érdekessé igérkezik. — A Sparta táviratával egyidőben érkezett a cseh vidéki bajnokságnak, a brüni Zidenice-nek a meghívása a SzAK-hoz, amely a husvétli ünnepekre, két mérkőzésre óhajtja megnyerni a legjobb vidéki csapatot.

(x) Nemzetközi galamblovó verseny Montecarlóban. A montecarlói nemzetközi galamblovóverseny nagydíj előversenyének győztese, Gáspárdy Béla nyerte meg, harmadik Lumitzer Sándor lett. Lumitzer doktor ötvenhét versenyző közül tizenhárom lövésből tizenkét találattal került első helyre, míg Gáspárdy gyönyörű eredményt ért el, amely nyíltan hetvenhat versenyző közül, akik átlag 21-25 méterről lőttek huszonnyolc méter távolságról tizenhét lövést hiba nélkül adta le.

Nyíltér*

Köszönetnyilvánítás.

Mindazoknak, kik felejtethetetlen jó férjem és apánk, Szabó Márton hirtelen bekövetkezett halála fölött érzett mélységes fájdalomunkban a temetésen való megjelentéssel vagy bármilyen más módon osztoztak, ezúttal mondunk köszönetet.

Gyergyószentmiklós, 1925. január 23.

A gyászoló család.

*Ezen rovat alatt közölhetők nem válnak felelősséget a szerkesztőség.

TITÁNIA

Regény

Írta: HAMVAS JÓZSEF

Kinozia ha rá gondolt és elviselhetetlen-né lett, hogy nem lehet otthon és legalább a saját körében nem szoríthatja ki az idegent. A házi oltár, melyen apja emlékének kellene áldozni, üresen áll. Talán nem is emlegeti senki, hogy meg ne zavarja a jelent.

Es most megy haza. Megy. Siklik vele a vonat. Belé a halgatón ősi tájba, a világ vég-hetetlen szomorúságába.

Kocsiszakasának ajtaja zörögve gördült félre és egy magas, kissé meghajolt fiatal ember lépett be. Kis táskáját földobta a hálóba, könnyedén köszönt, aztán leült a szakasz tulsó szögletébe. Egy kicsit megakadt a szeme a leányon, de úgy látszik, illetlennek gondolta, hogy sokáig nézze. Elfordult és a másik oldalon, a folyosón, keresztül nézegette a vidéket.

Magda annyira kimerítette fájdalmas emlékeinek egész készletét, hogy az új utitárs nem volt kellemetlen neki. Félszemmel figyelte.

Elég jóképű fiú volt. Ruhájának szabása nem éppen a divatos, de jól volt vasalva. A nyakkendője szerény. Nem, a társaságban élő ember ilyet nem visel. Az ujján nincs jegygyűrű, legényember. Keze finom, fehér, de nem ápol. Arca szobaszínű, nem falusi arc. Nem gazda, nem vigé.

A kalauz bejön. Felmutatja jegyét. Arcképes igazolványa, tehát tisztviselő. Azt is megtudja most, hogy megyéjük székvárosába utazik, ahonnan neki már csak egy állomás házai.

Az utitárs mereven néz ki az ellenkező irányba. Talán meg is van ijedve, hogy egy fiatal leánnyal egyedül utazik. Megsajnálta, hogy ilyen állhatatosan elfordul, illetelmesen ül. Bizonyosan szeretne rágyújtani, de nem mer.

Ebből a kellemetlen lemondásból ki lehet szabadítani. Magda kinyitotta kezításkáját, elővette ezüst cigarettatárcáját és rá akart gyújtani. De, aztán gondolt egyet. Keresni kezdte a gyújtót. Volt egy skatulyája, de nem vette ki. Csak kereste a gyújtót, belemerülve, turkálva a kezításka tartalmában. Aztán, mikor már egészen bizonyos volt benne, hogy utitársa is figyelemmel kíséri, kivette szájából a cigarettát, visszatette a tárcába és kelletlenül merítette el a kezításka holmija közé. Ennél világosabban nem lehetett megmagyarázni, hogy rá szeretne gyújtani, de nincsen gyújtója.

Az utitárs sem volt olyan nehéz fölfogású, hogy meg ne értette volna. Gyors készséggel nyúlt a zsebébe és átnyújtott egy skatulya gyújtót a leánynak.

Magda megköszönte, rágyújtott és visszaadta a gyújtót.

— Köszönöm. Nem dohányzik? — kérdezte.

— Nem. — felelt szerényen, szinte röstelkedve az utitárs. — A történelem tanára vagyok és az egyetemen belémbeszélték, hogy a dohányzás rontja az emlékezőtehetséget. — Tehát tanár?

— Igen. — Fölugrott és bemutatkozott. — Kardos Dezső tanár vagyok.

— Hidvéghy Magda — és kezét nyújtott.

— Hidvéghy? Rokona annak a derék Hidvéghynek, aki olyan szerencsétlenül...

— A leánya vagyok.

— Igen. Ez is egy eset volt, amikor az ember kétkedni kezd a Gondviselésben.

— Csak jól kell fölfogni a Gondviselést, akkor nem kétkedünk benne.

— Hogyan?

— Ugy, hogy nem kell rácröszakolni a világra a mi erkölcsi tételeinket. Mert minden szoruan törvényszerű önmagában. A golyóhoz csak a puskapornak van köze, de az erkölcsi törvénynek semmi.

— Csak nem kétkedik abban, hogy van egy mindennek vezető jósa?

— Az emberek szívében van, az bizonyos. A természetben is van. Ha a víz négy fokon alul tovább sűrűsödne, mint a többi test valamennyi, már nem volna a földön élet. De hogy a nagy egészben micsoda erők hatnak át mindent, azt nem tudja senki. Becsületes lélekkel nem is valthatja, hogy tudja.

— Csak nem hitetlen?

— A hitem a magamé. Az én titkom. Belőle élek. Erősen hiszek benne. De senkitől se kívánok, hogy ugyancsak higgye.

— Csodálatos, hogy egy ilyen fiatal leány így beszél!

(Folyt. köv.)

Kiadó: Brassói Lapok nyomdája.

Mindenkinek szüksége van a román nyelv megtanulására,

ehhez pedig nélkülözhetetlen egy teljesen megbízható szótár. — Az önmaga munkáján könnyít tehát, ha a román nyelv tanulásához segítségül veszi a

Dr. Dávid György-féle ROMÁN-MAGYAR és MAGYAR-ROMÁN nagy szótárt,

amely csinos kiállításban most jelent meg — Az eddigi forgalomba hozott szótárakkal szemben felülmúlhatatlan előnyei ennek a szótárnak:

tökéletesen összeállított

gazdag szókincs,

minthogy több mint 24.000 címszavával többet tartalmaz, mint bármely Romániában eddig megjelent szótár, különös tekintettel az általános használt műkifejezésekre; aránylag

kis terjedelem,

amit azáltal sikerült a bőséges tartalom dacára elérnünk, hogy a külföldi szótárakhoz hasonlóan

simított vékony papírra, apró, de tiszta olvasható betűkkel nyomtuk. Kis terjedelmének köszönhető, hogy rendkívül

könnyen kezelhető,

s ugyancsak a kényelmes kezelhetőséget szolgálja az is, hogy a két részt egybekötve, tartós, egész vászon vagy félbőr-kötésben bocsátuk forgalomba.

Mindenek fölött áll pedig az a körülmény, hogy ezen szótárt mindenki beszerezheti, mivel a nagyszerű kiállítása és a tökéletes tartalma dacára

rendkívül olcsó.

Akinek tehát a román nyelv megtanulásához szótárra van szüksége, kerje mindentűt ezt a szótárt!

I. Román-magyar rész füzve 80 L.

II. Magyar-román " " 80 "

A két rész egybekötve, egész

vászonkötésben . . . 180 "

Ugyanaz diszes félbőr-kötésben 240 "

Kapható mindenütt

Kiadta:

a Brassói Lapok könyvosztálya

TARGUL-MUREŞ **DEUTSCH és BRAUN** TARGUL-MUREŞ
Textiláru nagykereskedés
Szövőtonal állandóan raktáron.
„Rador” No. 2291 — 757 Telefon interurban 273.

Több mint **10.000 példányban**
fogott már el a Krbekné Liber Etelka-féle

Házicukrászat,

ami azt bizonyítja, hogy nélkülözhetetlen könyve minden jó háztartásnak. Több száz receptje világos és pontos utasítást ad a turócsuszától, káposztáskockától — a boszorkánykrém ananasz — parfált és töltött datolyáig minden házilag előállítható sütemény elkészítésére vonatkozólag.

Kitűnő torta-receptek!

Negyedik ismételt javított kiadás ára tartós félvászon kötésben 30 lej. Portó és ajánlási díj 3 lej.

Kapható mindenütt!

Kiadta a

Brassói Lapok könyvostálya.

Postai megrendeléseket azonnal elintézzük.

GOISERN

hegymászócipő
szegelve és szeg
nélkül

IPSEN
bőrrel bélelt
skicipők

BRASSÓ,
Kolostor-utca
36 szám.

**Intelligens kisasszony
gyermek mellé**

azonnali belépésre keresetlik. Olyanok, kik az ovóképzőt látogatták, előnyben részesülnek.

Gottsmann József Bolonya, Kiss-ucca 12.

Iparvasuti fuvarozást,

saját mozdony és kocsikkal 76 cm. és pályán vállalkozunk, esetleg sineket is kölcsönzünk.

Köröstopai Erdőkitermelési Vállalat Rt.
Oradea-Mare, Strada Ciorogariu No. 16. (898)

**Földgázvidéken
eladó gyártelep**

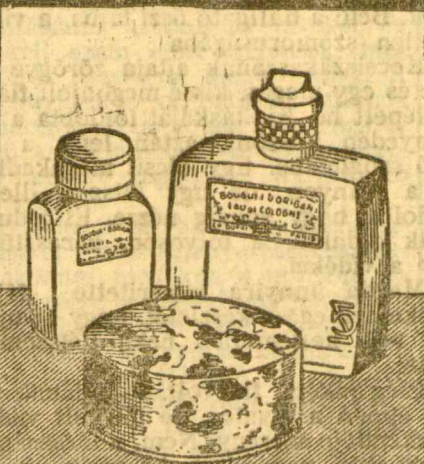
vasut és országut mellett tizenhat lakrészes emeletes lakóépületet, hat nagy munkaterem, raktárak, munkáslakások

komplett földgázvezetékekkel,

motorral, transzmissziókkal és vasuti iparvágányhasználattal.

Bármely ipari üzemnek alkalmas és azonnal átvehető. Ára tehermentesen egymilliókettőszázezer lei. Cim 863. sz. alatt a kiadóban.

**Az előkelő világ
csak Ch. Dupre fele**

BOUQUET d'ORIGAN
Kölnivíz
Rizsport
Arczcreme
CH DUPRE PÁRIS

Nagy raktár

(Austria) zománcozott bádög- és (Pilsen) vasedény, horgonyzott fazek, csőbőr és lövővödő, husvágó gép, vasaló, evőeszköz, konyha- és zsebkések, hűvillák, kávé-, mandula- és fűszer-darálók, porcellán, kőedény, üveg, mécs, kézi viharlámpák és többféle háztartási cikkek a legolcsóbb napi áron kaphatók

2113

I. A. ELLENBOGEN
IMPORT-EXPORT
BRASSÓ,

FELSO VILLA-UTCA 2/a. LÓPIAC 32 SZAM.
Telefon 88 és 53. Sürgőnyelm I S E X Brassó.

Ma már minden háziasszony tudja, hogy az összes szakácskönyvek között a legjobb és leghasználhatóbb a

Biri néni szakácskönyve.

Otszáznál több elsőrangú konyhareceptet tartalmaz a legegyszerűbbtől a legelőkelőbb háztartásig, minden átmenet részére.

Minden egyes recept olyan lelkiismeretes és pontos utasítást ad az illető étel elkészítéséhez, hogy annak alapján még az is izletes ételeket készíthet, aki sohasem tanult főzni.

Második javított kiadás ára kemény félvászon kötésben 100 lej. Portó és ajánlási díj 4 lej.

Kapható mindenütt.

Kiadta a

Brassói Lapok könyvostálya.

Postai megrendeléseket azonnal elintézzük.

APRÓ HIRDETÉSEK

Egy szó ára: 3 lej. - Vastagabb betűvel 6 lej. - Állást keresőknek 25%o engedmény. - Legkisebb apróhirdetés ára 30 lej. Apróhirdetéseket a fenti eredeti árak mellett bizománysunknál is feladhat minden helyiségben, aki pontosan továbbítja azokat kiadóhivatalunkhoz. - Csak választékosan felszerelt hirdetésalkotóeszközre választunk.

Soffőriskola, 4 hetes tanfolyam, elméleti és gyakorlati oktatás, soffőrvizsga. - Felvilágosítást nyújt: **Péter István** tanfolyamvezető, Brassó, Kereszt-ut. 2. 7168

Esküvők, jubileumok, családi ünnepek alkalommal forduljon bizalommal Grünfeld Vilmos és Tszai nyomdavidálmatahoz. Brassó, Kapu-ucca 65, hol a legszebb meghívókat, asztaliártyákat, köszönőlapokat, értesítéseket és minden egyéb nyomtatványokat legújanyomtatásban készítenek. Kérjen levelezőlapot díjtalan ajánlatot.

Egy teljesen jókaban levő gyapjufestőgépet tépővel eladó. **Ábrahám Vilmos Blajel,** (Balázs-telke.) 7495

Keresek gattert 80-36 Topham vagy Pini-Kay használt állapotban. Leveleket 7600 sz. alatt a kiadó hivatalába.

Tg.-Mureş legfőrgaimasabb uccájában 11 év óta fenálló női kalap-tűzlet árul, vagy árú nélkül átad. Cim Grünfeld Margit, Tg.-Mureş, Str. Calasilor 14. 7483

Ha tavaszon építeni akar, biztosítson Önnek már most egy **házhelyet** a zajzóna uton, szembe az egygyaral. Dr. Herfurth, Arvaház-ucca 36. 7487

Fűrészmestert keresek keményta üzemhez. Ajánlatok „Gyakorlott szakember” jellege alatt a lap kiadóhivatalába keretnek. 7467

Új és használt traktorok eladók. „Gepvasar” Brassó, Kut-ut. 43. 7295

Special fodrásznőt keresek. Ideál Manikűr Szalon. Targul-Săcuesc, Pöter. 7519

Fiatal árvalány állást keres magános úrnőnél vagy idősebb házaspárnál, ahol otthon talál. Vidékre is elmegy. Leveleket „Megbízható” 7526 jellegre a kiadóba ker.

Veszek motorokat és teljes Clayton-Schuttleworth Hoffner-Schranz cséplőgarnitúrákat. Bivolaru Proştii, Str. Bărbăneşti 18. 7448

Eladó egy új bűrfedő kocs, gummi és vas kerekekkel és két darab új hajtó kocs sárga és fekete. Szabó Márton kocsigyártó Brassó, Hossz-ucca 74. 7524

Cégek képviselőit egész Szekelyföldre, bizományba árut elfogad Bayerbankbizományos, Targul-Săcuesc. 7523

Jó házból való férfi tisztasághoz tanuló felvétetik. Cim 7521 sz. alatt a kiadóban.

Zongora vagy pianó kerestetik bérbe az Elite kávéházba. 7520

Szoba és konyha be rendezes eladó Vasut-53. Fatelep, Fazakasné. 7518

Elsőrendű ruha varrást jutányosan, pontosan és gyors kiszolgálással, ugyanitt mindenféle munka elonyomtatást és kidolgozásokat vállalkoz. Schüller, Vasut-ucca 35. 7512

Orth. Kóser vágott liba kapható a Metropol étteremben. 7491

Eladó 1 faaprítógép P. S. motorral együtt, kerekre felszerelve 1 fahasítógép, több új és használt benzínmotor. Ugyanott megvetésre kerestetik egy billenővagonok 76 cm. nyomtavval. - Cim Röcker Janos építő és géplakatos Brassó, Weisz Mihály-ut. 17. 7522

Mindenkinek legfontosabb érdeke,

ha pénzt kölcsönözni, házat eladni, bérbeadni, vagy ellenkezőjét akarja, hogy ezt haladéktalanul bejelentse az

„Express” ügynökségnél, Brassó, Hirscher-ucca 20. szám. 2112

No. 1457—925. cons. orás.

Bikák és kanok tulajdonosainak figyelmébe.

Közhirre tetetik, hogy Brassó vármegye állat technikai bizottsága az 1924. évi dec. hó 30-án tartott ülésében azon határozatot hozta, hogy a bizottság által az összes magántulajdont képező apa állatok (18 hónapos bikák és nyolc hónapos kanok) megvizsgáltassanak, meg pedig azon célból, hogy ezek mint köztenyésztségi állatok minősítettessenek, a tulajdonosoknak ez által alkalmat adván, hogy ezeket a vármegye községeinek eladhassák.

A tulajdonosok Brassó vármegye állat technikai bizottságának azon apaállatok számát, fajtát és életkorát bejelenteni tartoznak, amelyek eladásra vannak szánva.

A bizottság amely az apaállatok autortizálását foganatosítja, ezen munkát február havában kezdődik.

Braşov, 1925. január hó 17-én.

7525

A városi tanács

Nyomatott a „Brassói Lapok” nyomdavidálmatainak körilorgógépén, Brassóban